

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor
Fél évre ... 18 kor.
Hgy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási közlemények
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 28

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 28. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, december 22.

És a magyarság . . . ?

A magyar politikai életnek nevezetes napja volt a mai. Az új választójogi törvényjavaslat a parlament elé került. Hónapok izgatott érdeklődése előzte meg eme parlamenti aktust s a mai nap, mikor a választójogi miniszter a forum elé lépett, egyelőre csak arra szolgáltatott alkalmat, hogy a kormányt támogató pártok lelkes tüntetésbe törjenek ki. Magát a törvénytervezetet, igen helyesen, előbb egy nagybizottság elé terjesztik s csak ennek rostája után kerül az országgyűlés plénuma elé.

A törvényjavaslatról magáról talán akkor adjuk a legmegfelelőbb véleményt, ha konstatáljuk, hogy ami benne foglaltatik, azt a szélső radikálisok keveselni, a konzervatív pártok pedig sokalni fogják. Talán csak a nők lesznek többé-kevésbé megelégedve vele, akik Vázsonyi karján úme belibbentek az alkotmány sáncai közé.

A javaslat az általános és egyenlő választójogot nem hozza meg, mert tele van korlátozásokkal. Az ipari munkások megkapják azt a szélesebb jogkiterjesztést, melyet már Tisza István is óhajtott. De amit ezáltal erőben nyer a nemzet, az illuzóriussá válik ama veszélyben, melyet a nemzetiségek térfoglalása idéz elő.

Liberális és demokratikus jogkiterjesztést követel a háboru minden tanulsága. De ugyanez megköveteli azt is, hogy törvényhozásunk épületében a magyarság erőbeli és számbeli fölénye föltétlenül biztosítottassék. Ezt a biztonságot a választójogi törvénytervezet nem adja meg. A szavazati jog a pusztá írás és olvasáshoz van kötve, nem pedig a magyar írás és olvasáshoz. Sőt tovább is elmegy a nemzetiségek javára: Szavazó az is, aki még írni olvasni se tud, csak fizessen tíz korona adót. A kitűnő szervező talentummal rendelkező nemzetiségi izgatók egy pillanatig se késnek majd az agitációs alaphól lefizetni a tíz koronákat a maguk emberei számára.

Vázsonyi adatai szerint Magyarországon 3.850.000 szavazó lesz a törvény életbeléptetése után, az 1913-iki Tisza-törvény 1.700.000 választójával szemben. Ha hozzávesszük még, hogy később Tisza szavazati jogot óhajtott adni az ipari munkásságnak a maival legalább is egyforma mértékben, akkor kitűnik, hogy ami számbeli növekedés a szavazók végösszegében történik, az abból a tömegeből telik ki, amelyet Tisza a magyarság érdekében veszedelmesnek tartott s éppen azért szavazati joggal felruházni nem kívánt.

A választójogi miniszter kimutatja, hogy a választók összességében a magyarság hatvankét százalékkal lesz képviselve. A nemzetiségek számát, optimisztikusan vé-

ve is, tehát csak huszonnégy százalékkal haladja meg. Ez a papiron levő többség aggasztóan kevés. Bizonyos hivalkodással hangoztatja az új törvény, hogy a mai tervezet szerint egy és fél százalékkal több lesz a magyar szavazatok száma, mint a Tisza-féle törvényben volt. Hát ez szép. De hol van a kimutatása annak a nagyon fontos adatnak, hogy hány perccel emelkedik a nemzetiségi szavazatok száma, szemben a Tisza-törvénnyel? Ezt nem találjuk az indokolásban sehol.

Magyar nemzeti szempontból nézve mindenképpen aggályos lesz annak a parlamentnek képe, mely az új választójogi törvény alapján ül egybe. De van az említettekén kívül még egy veszedelmes momentum, mely-

ről eddig, tudunkkal nem esett szó, melyet azonban ma hallgatással mellőzni nem lehet. Reméljük, hogy a jövődö törvényhozásnak is kötelességévé kívánják tenni a magyar nemzeti állam minél tökéletesebb kiépítését. A magyarság fejlődését, megerősödését feladatul kell maga elé tűzni minden idők parlamentjének. Vajjon mi történik, ha az ilyen, nemzetiségekkel erősen benépesített törvényhozás elé olyan kérdés kerül, mely a nemzet husába, vérébe vág? Akkor aztán szemben fog állani a csekély többségben levő magyarság a nemzetiségekkel és kétségbeesett aggodalommal kell lennie, hogy hova csatlakoznak — a horvátok.

Attól tartunk, hogy nem a magyarhoz.

A választójogi törvény.

(3.855,533 választó. — A nők szavazati joga.)

— Szatát tudósítónk telefonjelentése. —

A választójog reformját oázó törvényjavaslat címe:

Törvényjavaslat az országgyűlési képviselők választásáról.

A javaslat tizenegy fejezetre oszlik és 187 szakaszból áll.

Az első fejezet a férfiak választójogáról intézkedik.

Választójoga van mindon férfunak, aki életének 24-ik évét betöltötte, magyar állampolgár, írni és olvasni tud és azonfelül megfelel még a második szakaszban felsorolt különös kellékek valamelyikének.

A második szakasz ezeket a különös kellékeket állapítja meg: A választójoghoz megkívánt különös kellékek valamelyikének azon férfi felel meg, aki az elemi népiskola negyedik osztályát sikeren elvégezte, vagy aki egy adónemből külön, akár több adónemből együtt véve akár egy akár több községben legalább tíz korona egyenes állami adóval van meg róva az előbbi évi kiróvás szerint, vagy aki rendes, tényleges katonai kötelezettségének eleget tett vagy háboru ideje alatt legalább két évig tényleges katonai szolgálatot teljesített vagy a fegyveres erő vagy a csendőrség szolgálatában altiszti fokozatot ért el vagy aki vitézségi érem tulajdonosa vagy a Károl ycsapat keresztet elnyerte. (Ezeknek életkorára való tekintet nélkül, tehát 24 éven alul is van választójoguk. Aki iparendelőly vagy iparigazolvány alapján ipart üz vagy kereskedést folytat vagy végül aki ipari üzlet vagy vállalat körében van állandóan alkalmazva, vagy az őstermelés körében mint munkás vagy cseléd van állandóan alkalmazva.

A harmadik szakasz szerint annak, akit az 1914. évre érvényes névjegyzékben jogerősen felvettek választójoga van mindaddig, amig

jocime abban a községben, amelynél névjegy zékében 1914-re felvettek, fennáll. E korlátozás nélkül választójoga van mindazoknak, akik az 1914. évre érvényes jegyzékben régi jogsultság alapján vétettek fel.

A negyedik szakasz megállapítja, hogy az elemi népiskola negyedik osztályának elvégezésével egyenlő értékű a választójog szempontjából az iparos és kereskedő tanonciskola első osztályának elvégezése.

Nincs választójoga

a tényleges szolgálatban álló katonának, csendőrnök, kivéve a tartósan szabadságoltakat és a fegyveres erőnek olyan tagját, aki mint tartalékos, póttartalékos vagy népfelkelő teljesít tényleges szolgálatot. Nincs választójoga az állami, törvényhatósági vagy községi rendőrség legénységének, nem érve ide a fegyver viselésre jogosított más polgári alkalmazottakat.

A nyolcadik szakasz megállapítja, hogy kik vannak kizárva a választójog gyakorlásából (A rendes gondnokság, csőd, stb.)

A kilencedik szakasz azt rendeli, hogy a választókról névjegyzéket kell szerkeszteni. Választójogot csak az gyakorolhat, aki a névjegyzékbe fel van véve, továbbá, hogy csak személyesen lehet szavazni. Minden választónak egy szavazata van.

A második fejezet a nők választójogát iktatja törvénybe.

Választójoga van minden nőnek, aki 24-ik életévét betöltötte, magyar állampolgár, írni, olvasni tud, és ezen felül a polgári iskola IV-ik osztályát sikeresen elvégezte, vagy olyan hadi özvegy, akinek hősi halált halt férjéről a férfi halálának időpontjában életben lévő törvényes gyermeke származott, vagy legalább két év óta tudományos irodalmi vagy művészeti egyesül-

letnek vagy társulatnak a tudomány, irodalom vagy művészet terén működő tagja. A hadi özvegy, ha ezen címen a névjegyzékbe felvették, választójogát az újabb férjhezmenetel által nem veszti el.

A III-ik fejezet három szakaszban megállapítja, hogy

kít lehet és kít nem országgyűlési képviselővé választani.

Választható az, akinek a választás időpontjában választójoga van. Kizáró ok alá se mint választ, se mint választható nem esik, aki 24-ik életévét betöltötte, a magyar államnyelvet irásban és szóval bírja. Az ilyen választható akkor is, ha a választók névjegyzékébe nincs felvéve.

A javaslat a közhivatalnokok társadalmának régi kívánságára kimondja, hogy a közhivatalnokokat, ha a képviselőválasztásokon mint jelöltek lépnek fel, megfelelő szabadság illeti meg és ha a képviselőséggel össze nem férő állásban vannak s képviselőül választattak, a mennyiben a fennálló szabályok szerint a megfelelő szolgálati időt betöltötték, véglegesen nyugalkomba kell helyezni, illetőleg végkielégítésben kell részesíteni. De az ily közhivatalnokok képviselői megbízásuk megszüntetésétől számított három éven belül nem nyerhetnek a képviselőséggel össze nem férő olyan hivatalt, amely a király kijelölésétől vagy a király, kormány, a kormány közvege kinevezésétől függ s az illető megelőző hivatalánál magasabb javadalmazással jár.

A negyedik fejezet szerint az állampolgárságot csak kétes esetekben kell igazolni.

Az írni és olvasni tudást, amennyiben az a választónak állása és képzettsége alapján nem nyilvánvaló, küldöttség előtt kell igazolni. Annak, akit a választók névjegyzékébe jogerősen felvettek, kívánatára a községi előjárásról igazolványt köteles kiállítani díjtalanul.

Az ötödik fejezet

a választó kerületekről és szavazó körökről intézkedik.

A választás választókerületenként történik. Minden kerület egy képviselőt választ. A választó kerületek és székhelyük újabb megállapításáról külön törvény fog rendelkezni.

A választó kerületek szavazókörökre oszlanak. A szavazóköröket úgy kell megállapítani, hogy minden város, továbbá minden olyan nagy község és körjegyzőség, amelyben a választók száma az 1500-at meghaladja, lehetőleg külön szavazó kört alkosson. Népesebb városok és nagyközséget, valamint nagyobb számú és egymástól távol fekvő kis községekből álló körjegyzőséget több szavazó körre is lehet osztani. Kisebbségi népességű szomszédos nagyközségeket, körjegyzőségeket és különböző körjegyzőségekhez tartozó egyes kis községeket egy szavazó körben lehet egyesíteni. A szavazó köröket a törvényhatósági bizottság, olyan rendezett tanácsú városokban pedig, amelyek külön választó kerületet alkotnak, a képviselőtestületnek közgyűlése állapítja, illetve változtathatja meg. A határozat érvényességéhez a belügyminiszter jóváhagyása szükséges.

A hatodik fejezet

a központi választmányok

és az összeíró küldöttség szervezetét szabályozza.

Több lényeges újítás közül kiemelendő, hogy a választott tagokon kívül tagja még a központi választmányoknak a királyi ítélő tábla elnöki tanácsa által az első foku bíróságok, vagy a királyi tábla ítélő bírái közül kijelölt bírák. A központi választmány ott, ahol ennek

hatásköre egy választó kerületre terjed ki, tízenkét tagot, ott ahol kettőre tízennyolcat, ott ahol háromra 24-et, hol pedig háromnál több kerületre terjed ki hatásköre, minden további kerület után meg két-két tagot kell választani. A központi választmány hivatalos nyelve a magyar. Az ülései nyilvánosak.

A választójogot érintő és pénzbírságot megállapító határozatok ellen a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak van helye. A központi választmány minden év január huszonötödik napjáig minden szavazó kör részére egy vagy több összeíró küldöttséget alakít, mely 3 rendes és egy póttagból áll. Tagjait a központi választmány választja.

A hetedik fejezet a választók névjegyzékéről intézkedik.

A választók névjegyzékét

szavazó körök szerint, ha pedig a szavazó kör több községből áll községek szerint kell szerkeszteni. A névjegyzék állandó és azt hivatalból kell elkészíteni. Érvényességét választásának évét követően pedig évenként hivatalból ki kell igazítani. Az összeírás elkészítését a központi választmány utasításai szerint a községek (város) végzik. Az összeírás abból áll, hogy a községekben a jegyző, körjegyző, városban a tanács által a szükséges számban kijelölt tisztviselők a központi választmány részéről megküldött, továbbá községnél (város) rendelkezésére álló hivatalos adatok valamint az e célra beszerzett egyéb adatok alapján, hivatalból kinyomozzák, azokat, akik a választójoghoz megkívánt kellekekhez megfelelnek. Az összeíró küldöttség működésének kezdő napját legkésőbb március 10-ik napjára a küldöttség elnöke tüzi ki. Az eljárás nyilvános. Hivatalból kinyomozzák, kik felelnek meg a választójoghoz megkívánt kellekeknek. Hivatalból köteles a névjegyzék tervezetbe felvenni mindazokat, akik akár hivatalból rendelkezésre álló, akár hivatalból kinyomozott vagy egyébként tudomásra jutott adatok szerint a választójoghoz megkívánt kellekeknek megfelelnek. Azt, akik a kellekeknek megfelelnek a névjegyzék tervezetbe tekintet nélkül kívánságra fel kell venni. A névjegyzék tervezetbe azt kell felvenni, a kire nézve a választójoghoz megkívánt kellekek az összeírás időpontjában megvannak. A választót csak egy jegyzékbe lehet felvenni és pedig annak a szavazó körnek, illetve községnek jegyzékébe, a hol a választónak az összeírásakor rendes lakóhelye van.

A központi választmány a névjegyzék tervezetét április 15. napjától kezdve naponként folytatólag tartott üléseiben vizsgálat alá veszi a hivatalos adatokból vagy egyébként szerzett tudomás alapján módosítja s ezen alapon összeállítja az ideiglenes névjegyzékét. A központi választmány egyidejűleg, de legkésőbb május hó 1 napjáig, a magyar állam nyelven, a szükséghez képest a kerületben tömegesen használt más nyelven is, hirdetményt bocsát ki, amelyben közhírré teszi, hogy a végleges névjegyzék hol és milyen időben lett közzételve, továbbá, hogy a névjegyzék elleni felszólalásoknak s a felszólalás ellen észrevételnek van helye, végre, hogy a felszólalások hol és mely idő alatt nyújthatók be. A választó kerület és választóinak ideiglenes névjegyzékét május 16-ik napjától június 14-ik napjáig bezárólag közszemlére kell kitenni. A végleges névjegyzék ellen saját személyét, illetőleg mindenki felszólalhat. A felszólalások május 16-tól 30-ig bezárólag írásban nyújthatók be.

A felszólalások és észrevételek felett a központi választmány július 31-ik napjáig köteles határozni. A központi választmány a választójogot érintő határozatai ellen banyu-

tott panaszok felett a közigazgatási bíróságnak, az általános közigazgatási osztályból alakított három tagú tanácsa határoz. A közigazgatási bíróság december 25-ik napjáig a panaszokat érdemlegesen elintézni s az ügyiratokat a központi választmányhoz visszaküldeni köteles. Ha a központi választmány a felszólalásokra és az észrevételekre vonatkozó határozatai ellen panaszt senki sem nyújt be, vagy ha a közigazgatási bíróság az illető névjegyzékre vonatkozó összes panaszokat érdemlegesen elintézte, a névjegyzék véglegessé vált. Ezt a központi választmány ülésben állapítja meg. A végleges névjegyzék a kiigazítás évét közvetlenül követő naptári évre érvényes.

Képviselőválasztások.

A VIII. fejezet a választási eljárást szabályozza. Az általános képviselőválasztásokra a belügyminiszter 10 napi határidőt állapít meg még pedig úgy, hogy rendeletének a hivatalos lapban való közzétételétől a választásokra megállapított határidő utolsó napjáig legalább 30 napig, a választásokra megállapított határidő utolsó napjától az országgyűlés megnyitásáig legalább 10 napi időköz maradjon. Az általános választásokat a központi választmány az összes választókerületekben, a melyekre hatásköre kiterjed, megállapított 10 napi határidőn belül ugyanarra a napra tüzi ki. Az időközi választás napját a központi választmány úgy tüzi ki, hogy a képviselőház határozatának vételétől a választás napjáig legalább 20, de legfeljebb 30 napi időköz maradjon. A központi választmány minden választókerület számára választási küldöttséget választ, a mely a választást az egész választókerületben, a szavazást pedig a választó kerület székhelyén, illetőleg a választási székhelyen (városi választó kerület) a központi választmány által meghatározott szavazó körében vezeti. A szavazásnak a többi szavazókörben való vezetésére a központi választmány szavazatszedő küldöttséget választ s megállapítja, melyik küldöttség melyik szavazókörben működjen. A választási küldöttség elnöke egyúttal választást elnök. Minden választási küldöttséghez, azokban a kerületekben pedig, a melyekben a szavazás titkos, ezenfelül minden szavazatszedő küldöttséghez is a királyi ítélőtábla elnöki tanácsa, az első foku bíróságok vagy a királyi ítélőtábla ítélő bírái közül egyes bírókat s egyúttal részükre egy-egy helyettesit jelöl ki s a kijelölésről a központi választmányt haladéktalanul értesíti. A küldöttség bírói tagja az eljárás törvényességének ellenőrzője. Minden intézkedésnél és minden határozatnál a kérdéshez kizárólag törvényességéről szempontból hozzászólhat. Felszólalását és esetleges észrevételeit kívánságára jegyzőkönyvbe kell venni. A törvényhatósági joggal felruházott s rendezett tanácsú városokban a polgármester a választók névjegyzékébe felvett minden választónak oly igazolványt köteles kézbesíttetni, a mely a választói névjegyzék megfelelő sorszámat, a választó nevét, polgári állását vagy foglalkozását és lakóhelyét tünteti fel. Az igazolvány hiánya a szavazás helyiségben való megjelenésnek s a szavazásnak nem akadály. Általános választásoknál és időközi választásoknál a választó kerületben a választás céljára zászlókat kitűzni vagy egyébként nyilvánosan használni tilos és büntetendő. A választásnál, a választónak a szavazás helyére való szállítását s onnan visszaszállítását, továbbá a választónak a szavazás helyén és ideje alatt bármily ellátásban részesítését oly előnynek kell tekinteni, amelynek adása vagy ígérese az 1899. évi XV. t.-c. 3. §-a értelmében az ott meghatározott feltételek mellett a választás érvénytelenségét vonja maga után s a választójog büntetőjogi védelméről szóló törvényes rendelkezések értelmében büntetendő. A választás napjának közlésétől kezdve, nyilvános választási pártünnepélyt vagy körmenetet csak abban az esetben szabad tartani, ha azt illetékes közigazgatási hatóságnál legalább 24 órával előbb bejelentik. A választás napját megelőző nap délutánjának 6-ik órájától kezdve a választási eljárás befejeztéig a választókerületben szesz italnak árusítása, kiosztása vagy közvetlenül fogyasztás céljára egyéb módon való forgalomba ho-

zatala títos. A választást képviselőjelölés előzi meg. Képviselőjelölésre vonatkozó ajánlatok a választás napját megelőző ötödik napon kell a választási elnöknek benyújtani. Jelöltet az illető kerületnek a végleges névjegyzékbe felvett legalább 50 választója írásban ajánlhat. Az ajánlatot legalább két, legfeljebb tíz olyan ajánlónak kell személyesen átnyújtani, akiket a választási elnök ismer, vagy a kik személyazonosságukat előtte igazolják. A szavazási eljárás minden szavazókörben a választás napján reggel 8 órakor kezdődik.

A szavazás alapjául a szavazó kör választói névjegyzékének, illetőleg választásra érvényes hiteles példánya szolgál s csak az a választó szavazhat, aki ebbe a névjegyzékbe fel van véve.

Titkos a szavazás

Budapest székesfővárosnak, Fiume városának és kerületének s a törvényhatósági joggal felruházott többi városoknak kerületeiben, továbbá az egy rendezett tanácsú városból vagy egy községből vagy több rendezett tanácsú városból alakuló választó kerületekben. Végül azokban a választókerületekben, a melyeket a választókerületek és székhelyük újabb megállapításáról szóló törvény külön kijelöl. Más választókerületekben a szavazás nyilvános. Nyilvános szavazásnál a választók előszóval szavaznak. A választókat a szerint, amint az egyik vagy másik jelöltre szavaznak, külön csoportonként kell szavazásra bocsájtani. Titkos szavazásnál a választók borítékba zárt szavazólappal szavaznak. A szavazásra, akár hivatalos szavazólapot, akár a választó által magával hozott más szavazólapot lehet használni. Ez az utóbbi szavazólap csakis írásos papíroslap lehet, amely akár kézírással akár sokszorosítással feltüntetheti az illető jelölt nevét. Az asztalnak, amelynél a szavazatszedőküldöttség helyét foglal, minden oldalról könnyen hozzáférhetőnek kell lennie. Az asztalra egy fedett zárt urnát kell állítani, a mely a szavazólapok bedobására alkalmas nyílással van ellátva. A szavazás megkezdése előtt a szavazatszedő küldöttség köteles meggyőződést szerezni arról, hogy az urna üres, ezután az urnát kulccsal le kell zárni. A kulcsot a küldöttség bírói tagja veszi őrizetbe. A választó a szavazólapot tartalmazó borítékot átadja az elnöknek a ki azt felbontatlanul és úgy, hogy a küldöttség minden tagja szemmel tarthassa, azonnal az urnába helyezi. A szavazásra este nyolc óráig, ha pedig a szavazás nem reggel 8 órakor kezdődik, a szavazás megkezdésétől számított 12 óra belül lehet jelentkezni. A jelentkezéseknek végső határidejét (törvényes záróra) a szavazatszedő küldöttség elnöke a szavazás megkezdésekor megállapítja és kimondja. Amennyiben már előbb elnöki záróra kitűzése nem válik szükségessé, a jelentkezést a törvényes záróra leteltéig fogja elfogadni. Ha a szavazásra egyes községek választói másodsor is felhívtak, illetőleg leszavaztak, vagy, ha oly szavazókörben, amely nem áll több községből, a választók csak gyéren jelentkeznek a küldöttség elnöke az említett törvényes záróra letelte előtt is egy órától két óráig terjedhető határidőt tűzhet ki (elnöki záróra). A szavazás befejezése után a szavazatszedő küldöttség elnöke a megjelent küldöttségi tagok a küldöttség bírói tagja s a bizalmi férfiak előtt a leadott szavazatokat a jelöltek szerint összeszámítja. Titkos szavazásnál a szavazatok összeszámítása végett az elnök a borítékokat az urnából kivesszi és felbontatlanul megszámlálja. Ezután a szavazatszedő küldöttség egyik tagja minden borítékot egyenként felbont kivesszi belőle a szavazólapot, betekintés után az elnöknek adja át aki azt hangosan felolvassa és felmutatja. A szavazólapot a küldöttségi tagok s bizalmiférfiak megtekinthetik. A szavazólapokat és borítékokat az elnök együttesen papírosba csomagolja és lepecsételi. Pecséteket alkalmaz a küldöttség bírói tagja is. A bizalmiférfiak szintén alkalmazhatnak pecséteket. Ha a szavazás valamilyen szavazókörben befejeztetett, a választási elnök legkésőbb az iratok beérkezésétől számított 24 óra alatt, a megjelent szavazatszedő küldöttségi tagok, a küldöttség bírói tagja és a bizalmiférfiak előtt az összes szavazókörökben leadott

szavazatok összeszámításával megállapítja a választás eredményét s a választás előtt a választási elnök hirdetményben előre jelzett helyen kihirdeti. A választókerület megválasztott országgyűlési képviselőjéül azt kell kijelenteni, aki a szavazatok általános többségét elnyerte. Ha a jelöltek közül a szavazatok általános többségét egyik sem nyerte el a két jelölt között, a kik aránylag legtöbb szavazatot kaptak és ha kettőnél több jelöltre esett aránylag több szavazat, az aránylag legtöbb szavazatot nyert összes jelöltek között, pótválasztásnak van helye. A pótválasztást az alapválasztás befejezésének napjától kezdve lekorábban a 8-ik, legkésőbbben a 10-ik napon kell megtartani.

A IX-ik fejezet a felelősségről, a X-ik fejezet a választójog védelmére vonatkozó büntető rendelkezésekről intézkedik. A XI. fejezet pedig tartalmazza a vegyes és átmeneti rendelkezéseket.

A törvényjavaslat indokolása

329 nagy kvart oldalra terjedő kötet és két főrésze oszlik. Az általános indoklásra és részleteire. A törvényjavaslatban foglalt jogcímek alapján a férfi választók száma a következő: Az írni olvasni tudó 24 éven felül levő férfiak közül választó lehet 2.982.000. A régi jogon választó analfabéták száma 170.000, összesen 3.152.000. A vitésérel érem vagy a Károly kereszt elnyerése alapján 443.000. Ez összesen 3.595.000. A legutóbb említett csoport csak átmeneti, mert utánpótlása nincs. A férfi választók száma állandóan 3.152.000. A női választók száma körülbelül 260.000. Az összes választók száma tehát átmenetileg 3.855.000. Állandóan pedig 3.412.000. A javaslat alapján várható összes férfi és női választók állandó számában a Károly kereszteselemek hozzászámítása nélkül a magyar angyanvelők aránya 62,6%. Az átmeneti számarány 62,7%. Az 1878-as választói törvény szerint a magyarság aránya 59,6%. Az 1913. évi törvény szerint 61,22%.

A magyarság aránya tehát a javaslat alapján állandóan 3%-al, átmenetileg 3,1%-al kedvezőbb a 78-iki törvény arányánál s 1,4%, illetőleg 1,5%-al kedvezőbb az 1913-iki törvény arányánál.

A választások tisztaságának, zavartalanosságára, és a közhivatalnokok képviselőkként való megválasztására vonatkozó rendelkezések azonban a törvény kihirdetésével életbeléennek s már a jelenlegi országgyűlés tartama alatt tartandó időközi választásokra is érvényesek.

A javaslat második melléklete küldöttségi választójogi törvénynek említeménye. Hatszáz-harminchat oldalra terjed s a legújabb reformokat is felöleli.

Wisszavert olasz támadások.

Budapest, december 21. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér: Fegyver szünet.

Olasz harctér: Az olaszok a Brenzáttól keletre hűves tűzérési előkészítés után hétszer támadták meg az Ost il Lepre mellett levő, háromszor pedig a Monte Perticától délnyugatra fekvő vonalainkat. Valamennyi támadást az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Vezérkar tönk.

Berlin, december 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér: Olasz erők hétszer támadták meg az osztrák-magyar csapatok által a legutóbbi napokban küzdelemmel elfoglalt magaslátokat, amelyek a Monte Asolostól nyugatra fekszenek, háromszor pedig a Monte Perticat. Valamennyi támadást ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Ugyancsak balul ütött ki az ellenségnek a Monte Solarono ellen intézett támadása. Éjszaka és kora

reggel élénk volt a tüzelés a harc-területeken. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya).

Püspök és főispán konfliktusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójáról. —

A győrvármegyei főispán, Szabó István nem egy ízben bizonyítékát szolgáltatta már annak, hogy tapintatlan és erőszakos férfi, aki a reábizott hatalmat nem a legnagyobb lelkiismeretességgel szokta kezelni. Most legutóbb is a vármegye közigazgatási bizottságának ülésén olyan viselkedést tanúsított Fetszer Antal győri megyéspüspökkel szemben, ami az egész bizottság felháborodását váltotta ki. Az alispáni jelentés tárgyalásánál Fetszer Antal püspök és Bély János tiszti főügyész közbevető megjegyzéseket intéztek az előadóhoz, amire Szabó István főispán ismételtén rácsengetett a püspökre és figyelmeztette, hogy ne zavarja a szónokot. Majd általánosságban arra kérte a bizottság tagjait, hogy a szónokokat közbeszólásaikkal ne zavarják, mert ezzel tartoznak egymásnak, az ügyrendnek és a bizottsági működés komolyságának.

A főispán hangja durva volt, megjegyzései pedig erőszakosak és helyt nem állók. Egészen nevetséges színben tűnt fel, mert mindenki tudta a jelenlevők közül, hogy a főispán meglehetősen animozitással viseltetik az általános köztisztületnek örvendő és törhetetlen Tisza-párti megyéspüspök iránt és csak alkalomra várt, hogy ezt az animozitását kinyilváníthassa. Általános megdöbbenést keltett az a hang, amellyel az egyébként klerikális érületű főispán a püspököt ültette és terrorizálni akarta. A főispán brutális viselkedése nem maradt válasz nélkül. Fetszer Antal megyéspüspök nyomban válaszolt és kijelentette, hogy úgy a főrendiház nyilvános ülésén, mint a képviselőházban és annak bizottságaiban, valamint általában minden tanácskozó testületben tesznek közbevető kérdéseket, nem zavaró szándékkal, hanem abból a célból, hogy a tárgyalást megkönnyítsék és a felvetett felszólalásokat fölősegesen ne szaporítsák. Meglehetősen régi gyakorlata van e téren — mondta — más vármegyében is nagyon sok tanácskozáson vett részt, de sehol sem tekintették zavarásnak és rendreutasításra alkalmasnak a közbeszólást. A főispán intézkedéséből mindezenre levonja a konzekvenciákat.

Szabó István főispán még a nyugodt megjegyzések után sem eszmélt öntudatra és újabb kijelentésében magyarázta viselkedését és azt a reményét fejezte ki, hogy indokolásával megnyugtatta a megyéspüspököt.

— Nem nyugtatott meg! — szöjt Fetszer püspök. A kínos incidensnek azzal szakadt vége, hogy a főispán hangsúlyozta, hogy felfogásától nem térhet el és azt mindenki szemben alkalmazni fogja, mert a közbeszólások miatt nem képes kellő figyelemmel vezetni a tanácskozást.

Ez az éretlen és gyerekes érv természetesen nem hatott. Győrben hamarosan elterjedt a hír, hogy a főispán a püspökkel szemben mily tiszteltlen magatartást tanúsított és arról minden körben a legnagyobb megütközéssel vettek tudomást.

Benyújtotta Vázsonyi a választójogi törvényt.

(Törvény a katolikus autonomiáról.)

— Sajdtudósítónk telefonjelentése.

Az ünnepi filések szokott külsőségei mellett nyújtotta be ma délután a képviselőházban Vázsonyi Vilmos miniszter a választójogi törvényjavaslatot. A karzatok roskadásig megteltek. Az ülésteremben több mint 300 képviselő volt együtt, mikor négy óra után Szász Károly elnök megnyitotta az ülést. Wekerle Sándor miniszterelnökkel az élén jelen volt a kabinet valamennyi tagja. Résztvettek a nagyjelentőségű ülésen az összes pártok vezérei.

Szász Károly elnök az ülést megnyitva megemlékezett a koronázás évfordulójáról, mely december 30-án lesz és felhatalmazást kért, hogy ebből az alkalomból a királyi párt üdvözölhesse. Jelentette, hogy három sürgős interpellációra adott engedélyt. Fényes László néhány lap ellen elrendelt előzetes cenzura. Antal Géza a budapesti helytérdekű vasutak viteldj emelése és Laehne Hugó a katonadiákok ügyében terjesztett elő sürgős interpellációt.

Herczeg Ferenc a koronázást leíró bizottság jelentését terjesztette elő.

Elnök átadta a szót a választójogi miniszternek.

Vázsonyi Vilmos ünnepi csendben emelkedett fel helyéről

és a következőket mondta:

— Tisztelt Ház! Van szerencsém betérjeszteni az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvényjavaslatot. Indítványozom, hogy a Ház a javaslatot külön választandó negyvennyolc tagú bizottsághoz utasítsa s ezt a bizottságot a szünetet követő első ülésen válassza meg. Vázsonyi leült, a bal oldalon felugrott a taps, a munkapárt csendben fogadta a javaslatot. A kormányt támogató pártok ünnepi demonstrációt rendeztek.

Elnök: Miután a javaslat ki van nyomtatva, szétosztatik. Két szónoknak van joga a miniszter napirendi indítványához hozzászólni. Miután szólni senki sem kíván, kimondom, hogy a Ház a javaslatot külön választandó negyvennyolc tagú bizottsághoz utasítja, melyet a szünet után választ.

Apponyi Albert gróf emelkedett ezután szólásra és betérjesztette

a katolikus autonomiáról szóló s az 1948-iki XX. t.-c. fokozatos végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot,

az előbbi a közoktatásügyi és igazságügyi, az utóbbit az igazságügyi és pénzügyi bizottsághoz utasították.

Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter avagyonátruházási illetékről szóló törvényjavaslatot nyújtotta be. Kiadták a pénzügyi bizottságnak.

Zsembery István napirend előtt szólalt fel, mivel az ügyvédjelöltek, gyakornokok a harctéren teljesítenek katonai szolgálatot, nem folytathatják tanulmányaikat. Arra kéri a kultuszminisztert, rendelje el, hogy nekik megfelelő félévek tanulmányaikba beszámíttassanak.

Greccák Károly igazságügyminiszter rövid megnyugtató kijelentéseket tesz.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter pedig kijelenti, hogy erre Laehne interpellációjával kapcsolatban fog válaszolni.

Pál Alfréd a legutóbbi beregmegyei választásról beszél és azt fejtegeti, hogy Mezőssy László főispán terrorizált, Bartha Ödön rövid felszólalása után

Ugron Gábor belügyminiszter válaszol Pálnak. Információi szerint a munkapárt vesztegetett, etetett, itatott. Egyes adatokat sorol fel kortesuton járt munkapárti képviselők vesztegetéséről. Kacs Albert báró, az új képviselő cáfolja a Pál által felhozottakat és visszautasítja a vesztegetés vádját.

Ezután az elnök javaslatára a Ház karácsonyi szünetre elnapolja üléseit. A legközelebbi ülés összehívása az elnökséget illeti meg.

Áttértek ezután a sürgős interpellációkra. Fényes László szövegesen azt, hogy az

Estet a hadvezetőség eltiltotta a fronton. fovábbá az Est elen előzetes cenzurát léptetett életbe a kormány, mert a cseheket támadta.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az Est becsinérőleg nyilatkozott a hadsereg tisztikaráról, a mi demorizáló hatással van a legénységre. A hadvezetőség tehát retorzióval élt vele szemben, utasította a hadi gyűjtő-postákat, hogy ne fogadják el a lapot. Neki előzetes tudomása volt erről és csak azt sajnálja, hogy ez előbb nem történt meg. Az előzetes cenzurát úgy állítja be Fényes, mintha ennek oka az volna, hogy a cseheket támadja, ez merőben téves. A cseheket itt is támadtuk a házban, a legerősebben azonban nem a cseheket támadta, hanem egész Ausztriát, különösen azokat az osztrák köröket, amelyek legnagyobb segítségükre vannak a csehek elleni küzdelemben. Tessék csak elolvasni az entente lapokat, azok azt írják rólunk, hogy csak néhány hónapi kitartás kell és bekövetkezik az összeomlás. Az ilyen közleményeket köszönhetjük az Estnek. Mindent elkövettünk magas célok elérésében, amelyeket kitűztünk magunk elé és remélhetőleg keresztül is tudtuk vinni, hogy a demokráciát, amelyet a zászlónkra irtunk, amellyel állunk vagy bukunk, diadalra vigyük. A Ház tudomásul veszi a választ, Fényes nem.

Laehne Hugó arra kéri a kultuszminisztert, hogy a katonadiákok egyetemi tanulmányaiba számítsa be a harctéren töltött időt.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy illetékes tényezőkkel megállapodott abban, hogy a diák katonák nyolc félév helyett hat félév alatt végezzenek. Állandó gondját képezi a kormány, hogy az ügy s a diákok minden lehető kedvezményben részesüljenek.

Antal Géza a budapesti helyi érdektű vasutak díjszabás emelését teszi szóvá.

Serényi Béla gróf miniszter az emelést jogosnak véli a háboru miatt minden téren bekövetkezett drágulásra való tekintettel. A Ház tudomásul veszi a választ. Ezzel az ülés véget ért.

MŰVÉSZET.

Tosca.

— Giacomo Puccini operája. —

Egy magyar származású tenorista: Párdy Armand vendégszereplése kellemesen fokozta azt a zenei élvezetet, melyet a Tosca előadása nyújtott az aradi színház közönségének. A művésznök pompás lírai tenor hangja van s nagyszerű iskolája. Nevére még abból az időből emlékezünk, midőn néhány évvel ezelőtt a budapesti operaházban szerepelt. Akkor ott még az idegen énekesek divatja járta, s így a művésznök külföldre kellett mennie s a díszségeket ott megszereznie. A hamburgi színház adott neki otthont, s onnan a háboru szele sodorta haza — Debrecenbe. Ma Aradon mint elsőrangban képzett énekes mutatkozott be. Cavaradossi nehéz pártiját könnyed szárnyalással énekelte végig és sikerét teljessé tette művészi játéka. Harmadik felvonásbeli áriája után nyílt színen zugott fel a taps, a legméltóbb elismerés a nemesen tiszta élvezetért. Tosca gyönyörű alakjába Várady Margit asszony művészete öntött lelket. A hangja oly üde és kristálytisza volt, mint talán még soha. Puccini lázongó, forró melódiáit olaszos hévvel énekelte s a drámai jelenetek magaslatán hangja babonázó erővel fejezte ki a siró-síkköltő érzék megrendítő fájalmát; minden taktusát lélek melegítette, amely nélkül a legszebb ének is üres forma volna. — Há-

lások vagyunk ezért az estéért neki is, Róna Dezsőnek is, ki minden újabb szerepében két lépcsővel halad előre. Egyik a legszébb jövő útján viszi — fölfelé, a másik a közönség szeretetében — előre. Scarpája szinte szoborszerűen szép és muzsikálisan tökéletes volt. A második felvonás fináléjában hangja zúgott, mint az orgona, kiemelkedve a zenekar tökéletes összhangja fölő mint egy láthatatlan hid mélységeiben dübörgő örvények fölött. A legteljesebb elismeréssel adózunk Gellért Pálnak, kit régóta ép oly kiváló muzsikuzant, mint nagyszerű dirigensnek tanultunk megismerni. De a mai estéje után szeretnők elmondani neki: mennyire megnőtt a szemekünkben. Gyöngye fizikuma csodálatosan nagy energiát rejt, mely viharos lelkesedéssel birkózott meg a Tosca nehéz partitúrájával. A zenekar nagyszerűen oldotta meg a feladatát, jó volt a kar s a kisebb szereplők: Matolcsi, Herold, Tóth. feladatuk magaslatán állottak. Z. A.

Színházi műsor. Szombaton d. u. A Náni. Este Tosca.

* Harsányi Margit szerződés felbontást kért. A masztix illatu színházi öltözők során hangos veszekedés támadt a társulat két női tagja: Harsányi Margit és Blidár Vali közt, ami mára oda vezetett, hogy Harsányi Margit szerződése felbontását kérte az igazgatótól. A színésznök között holmi pörkölt csirke miatt támadtak a hangos, sőt elszánt közelharcra vezető differenciák, amit Blidár Vali szerviroztatott fel az öltözőbe. Harsányi Margit ezt gáztámadásnak minősítette, amiből súlyos komplikációk keletkeztek, majd az eset a színházi bíróság elé került és csattanósan végződött. Kíváncsok volna, ha ezeknek a hecceknek, melyektől a színház azelőtt mindig meg volt kímélve, egyszer már véget vetnének.

* Rezik Károly karácsonykor a Kulturpalotában. Az aradi vas- és fémmunkások, mint megirtuk, karácsony első napján, délután a Kulturpalota nagytermében műsoros délutánt rendeznek, amelynek rendkívül gazdag és nívós programjából kiemelkedik Rezik Károly, a kiváló gondokaművész neve. Rajta kívül fellép Takács Imre hárfaművész, továbbá az aradi színház számos tagja. A munkásdalárda és egy jól szervezett műkedvelő-társaság egészíti ki a pompás műsort. Jegyek előre váltthatók a Scherhag cégnél 10—3 korona közötti árban.

* Hangverseny a tárlaton. Az aradi írók és művészek szabad társulásának karácsonyi tárlatán a Weitzer János-utoai polgári fiúiskola dísztermében karácsony első napján délelőtt fél 12-től fél egy óráig a 33-ik gyalogezred zenekara tart hangversenyt.

* A színházi iroda hírei. Szombat d. u. 3 és fél órakor A Náni, Follinus Aurél pályadíjat nyert énekes játéka kerül előadásra. — Párdy Armand második fellépte. Ma este lép föl Párdy Armand a hamburgi operaház első lírai tenoristája másodszer a Tosca operában. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a Mánás Miska operett, este A sárga csikó népszimű van műsorra tűzve. — Karácsony délutáni előadás. Hétfőn, 24-én d. u. 3 és fél órakor a jó gyermekek öröme a Hamupipőke látványos tündéres mesejáték kerül előadásra.

* Karácsonyra mesekönyvek ifjusági iratok és más ajándékművek Oláh Sándor és Tsa. könyvüzletében legelőnyösebben beszerezhetők. Telefon 2—20.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmebe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. —

Nyomor miatt öngyilkossá lett pap.

(A gáji szerb lelkész tragédiája.)

Szomorú szenzációja van ma Arad-Gájnak. Adamovics Kornél 45 éves gáji görög keleti szerb lelkész ma délelőtt 9 és 10 óra között Gájban a Szent János-tér 3. sz. alatt levő lakásán felakasztotta magát és mire hozzátartozói észrevették, már halott volt. Ez a jelentés érkezett ma délután a gáji kapitányságról a központi rendőrséghez.

Az öngyilkos lelkész több levelet hagyott hátra. Egyiket a gáji rendőrkapitánysághoz, amelyben ezeket írta:

„A nyomozás szükségtelen, mert öngyilkosságom oka a mai nehéz megélhetési viszony. Holttestemet ne boncolják fel, hanem szállítsák az aradi felső-temető halottaskamrájába és onnan helyezzenek örök nyugalomra.”

Adamovics Kornél ma reggel a rendes mise után visszatért lakásába. Hozzátartozói ekkor semmit sem vettek rajta észre. A lelkész visszavonult a szobájába azzal, hogy hivatalos ügyeket akar elintézni. Felesége, két leánya és fia magára hagyták. Tíz óra felé a lelkész felesége benyitott férje szobájába, ahol rémes látvány tárult eléje. Adamovics lelkész ott függött a szobában egy szegre felakasztva s az arca már teljesen eltorzult. Adamovicsnét megrendítette férje tragédiája, kétségbeesett sikoltására elősiettek gyermekei és a házbeli, akik azonnal értesítették a gáji kapitányságot. Kovács Antal gáji rendőrkapitány és Stauber Andor dr. gáji tiszti orvos azonnal kimentek a helyszínére és már csak a beállott halált konstátálták.

A szerencsétlen ember, aki már régebben foglalkozott sötét tervével, több tekintélyes urtól, azonkívül paptársaitól és a szerb esperestől is bucsut vett a hozzájuk intézett őszinte hangú levelekben. A halálba menekült pap mindenütt azt írja, hogy nem bírta tovább nézni családja nyomorát. *Gyermekei koplaltak, cipőtlenül jártak*, ruházati dolgokat nem tudott szerezni, mert nem volt pénze és ezek annyira ekeserítettek, hogy inkább megvált az élettől. Adamovics Kornél levelet írt Neuman Adolf báróhoz is és arra kéri, vegye pártfogásba támasz nélkül hagyott családját és ha gyermekeinek szüksége van valamire, ne tagadja meg tőlük a segílyt. A tragikus végű lelkész özvegyet, két leánygyermeket és egy fiút hagyott hátra.

Tudósítónk beszélt egy gáji urral és megkérdezte, mi volt az oka a lelkész öngyilkosságának.

— Ugy tudom, hogy rossz anyagi viszonyok miatt vált meg Adamovics lelkész az élettől, mondotta informátorunk. A szerencsétlen ember nem nézhette, hogy családja a nélkülözés következtében szenved. Az utóbbi időben buskomorrá tette az a tudat, s valószínűnek tartom, hogy ezért követte el végzetes tettet.

Arra a kérdésre, hogy mennyi volt Adamovics jövedelme, a következő felvilágosítást kaptuk:

— A lelkész évi fizetése 800 korona volt. Ezenkívül 27 katasztrális hold földön gazdálkodott. Volt szabad lakása és a ház mellett kertje is.

Tudósítónk beszélt az aradi görög keleti szerb egyház egyik tekintélyes tagjával, aki ezeket mondta:

— Személyesen ismertem a szerencsétlen lelkészt, akit vidám kedélyű uriembernek ismertem. Kizártnak tartom, hogy Adamovics anyagi zavarok miatt lett öngyilkos. Kizártnak tartom már csak azért is, mert egy pap bűnnek tartja az öngyilkosságot. Valószínűbbnek tartom, hogy a háborús nyomorúság, amely minden emberre ránehezedett, hatással volt a lelkészre, akinek lelki egyensúlya megbomlott és feldult lelki állapotban követte el végzetes tettet.

Az öngyilkos lelkész temetésére még nem történt intézkedés. Gájban, ahol a lelkészt nagyon szerették, általános részvételt keltett a tragédia.

A család egy ismerőse így nyilatkozott a tragédiáról az Aradi Közlöny tudósítója előtt:

A szegénység szegesvégű korbácsától hajszolva, hátán nagy teherrel vánszorgott az élet útján Adamovics Kornél arad-gáji pap, olyan rongyos, borra való fizetésből kellett tengődni, hogy végre is összeroppant a kegyetlen suly alatt. Hosszu időn keresztül krisztusi nyugalommal tűrte sorsát. Szenvedett és sorvadott a kegyes életű pap, aki nem tudott családjának ruhaneműt és élelmet vásárolni. Adamovics nem panaszkodott, nem kért senkitől sem, mert büszke volt és nem tudott mások előtt megalázkodni. Ha bejött a városba és látta a kiváltságosak dusiakodását, elfordította fejét, nehogy blaszfémiát kelljen elkövetnie. Az egyre növekvő drágaság miatt házában a nyomor egyre jobban elharapódzott, úgy, hogy *gyakran megesett, hogy a pap családjával együtt koplalt. Nem volt kenyérük, nem volt semmiféle élelmiszerük*, hanem rossz korpából készült élelemmel tengették máról-holnapra életüket. Adamovics ennek dacára nem fedte fel senki előtt döbbenetesen szomorú helyzetét. Vasárnaponként rendszeren ment a templomba és prédikált híveinek a szeretetről, a nemességről, a segítségről és a lemondásról. Ő maga könnyen mondott le, könnyen ment át a szenvedések tövissel kirakott útján, csak gyermekeit sajnálta, kinek nem tudott boldogságot szerezni.

Adamovics azon a néhány hold földön, ami fölött rendelkezett, nem tudott gazdálkodni. A munkabér olyan magasra szökött, hogy szegény Adamovics képtelen volt egy embert is szerezni a föld megmunkálására. Őt magát teljesen legyöngítette a nyomorúságos viszony és így gondolni sem lehetett arra, hogy sajátkezüleg végezze a nehéz munkát. Csak így lehet megmagyarázni, hogy a huszonhét hold föld, ami más ember kezében gazdagságot jelent, nála ugyan maradt. A fizetése lealacsonyítóan kevés volt. Míg főpapjai a legnagyobb jövedelmű emberek, addig Adamovics éhezett és kénytelen volt tűrni, hogy gyermekeiről rongyokban lógjon a ruha. Nem tudott megoldást találni, nem tudta a sötét felhőket eloszlatni háza fölől, mely mind végzetesebbé vált. Adamovics teljesen összeroppant a terhek sulya alatt, buskomor lett, lelke elborult és megfogamzott benne a gondolat: kisorsanni ebből a komisz, céda, becstelen életből, amely még a legszükségesebb és a legegyszerűbb javakat is elvonta előle és családjától. Az istenfélő, jámbor evangéliumi férfiuban, aki egész életén át a jóságot és

szeretettel hirdette a szöszekről, fellángolt a forradalom tüze, mely nem csapott ki, csak önmagát emésztette. Összeszorított ököllel és néma ajakkal vitte keresztjét, mely alatt végre is megrogyant a térde és enkezével véget vetett nyomorult életének. Az öngyilkosság legkegyetlenebb nemét választotta: felakasztotta magát és mire tettét észrevették, elköltözött az örök csönd harmónikus világába. Hátrahagyott leveleiben csupán azt kérte a jó emberektől, hogy segítsék támasz nélkül maradt családját.

Ausztria papirbősége.

— Magyar nyomorúság. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Már aligha lehet élesebb szavakat találni a kormány eljárásának megítélésére, mint amilyenek eddig is elhangzottak a miatt, hogy a magyar sajtó papirszükségletét egyáltalában nem tudja ellátni. Minden jajgatás és támadás hiábavalónak bizonyult, a papirbőség méretei egyre ijesztőbbek és éppen most, a karácsonyi és újévi lapok készítése közben tűnik ki, hogy akkora a szegénység, oly nagy a nyomorúságunk, amilyenre még a legbeavatottabbak sem lehetnek elkészülve. Az Országos Papirközpont arról értesítette ugyanis a napilapokat, hogy karácsonyra sem lehetnek nagyobb terjedelműek, mint vasárnapon és így a magyar kormány jóvoltából tizenhat oldalon kell szegényszemre bevallaniok a magyar újságoknak, hogy megbénultak, megnyomorodtak és egyáltalában nem nyújthatják azt a közönségnek, amit ma az joggal elvárhat. A lapok siralmas helyzete annál szembetűnőbb és annál fájdalmasabb, mert éppen ma jelent meg az osztrák kormány az a rendelete, amely az osztrák újságok karácsonyi terjedelmét szabályozza. Ha a két ország karácsonyi sajtótermékei egymás mellé kerülnek, akkor a legtárgyilagosabb ember is kénytelen lesz megállapítani azt a tényt, hogy Magyarország teljes inferioritásban, szegényletes gyarmati viszonyban van Ausztriával szemben, amely szándékosan törekszik arra, hogy az ott termelt papiros megvonásával a magyar publicistákat visszasüllyesse a legkezedetlegesebb csecsemőkorába.

Mint Bécsből jelentik, a kereskedelmi miniszter az 1917. évi november 30-án 462 szám alatt kiadott rendeletének második szakasza alapján a következő intézkedéseket lépteti életbe a lapok karácsonyi számának terjedelmét illetően.

1. A december 23-án, vasárnap megjelenendő kiadás *háromszor* akkora lehet, mint a december 10. és 15. közt megjelent lapok terjedelme. (Az osztrák lapok hétköznap 20 oldalon jelenhetnek meg.)

2. A december 25-én, kedden megjelenendő lapok *négyszer* akkord lehetnek, mint az említett időszakban előirt terjedelem.

3. Eme két számnak szövegrésze megfelelően annyiszor lehet nagyobb a legutolsó vasárnapi szám szövegrésznél, ahányszor az egész újság terjedelme megnagyobbodik az itt említett miniszteri intézkedések alapján.

Ez az óriási különbözet, amely a két ország sajtójával szemben követett intézkedésekben megnyilvánul, megmagyarázza azt a jogos elkeseredést, amely minden magyar emberben él, mikor azt látja, hogy a magyar kormányok mennyire ~~találhatók~~ Ausztriával szemben.

HIREK.

Mária Pawlovna levele fiához.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Stockholmból jelentik, hogy a Ruskoje Szlovo érdekes levelet közölt. A levelet Kerencki titkos kabinetjében találták s Mária Pawlovna nagyhercegnő írta fiához, Wladimirovich Boris nagyherceghez. A következőképen hangzik:

— Drága Borisom! Ezt a levelet egy bizalmi emberünkkel, egy régi hű generálissal küldöm hozzád. Régen hallottam már hírt rólad. Szeretném tudni, hogyan sikerült neked Carskoje-Szeloból Stavkába menekülni? Mit csináltál azokban a borzalmas időkben, midőn Nika a koronáról való lemondás után oda visszatért? Láttad-e szegény Nina nénit? Nagy részvételt vagyok iránta. Nikolasa azt tanácsolta nekem, maradjak itt most és ugyanezt mondotta Andrásnak is. De mi fog most történni? Senki sem biztos a mai és a holnapi napról. Néha-nyan abban bizakodnak, hogy Nikolajevich Miklós fog maradni a hadsereg élén. Reméljük, hogy ő mindent kezébe fog kaparintani, mert Misa mindent elrontott. Minden reményünk benne van. Az egész katasztrófát Alicenak köszönhetjük. Ha tudsz, küldj hozzánk egy alkalmas embert, mert semmit sem tudunk, mi történik. Cirill egyszer telegrafált nekem, hogy nagyon fáradt. Nem értem, mit akar ezzel mondani. Csókollak szívből Mama. U. i. A levelet égesd el.

Mária Pavlovna nagyhercegnő nagynénje a volt cárnak. Wladimirovich Boris, András és Cirill nagyhercegek a fiai. Nikának és Misának az exeat, Alicenak a volt cárnőt nevezi, akit nem hercegnő korában hívtak így s aki az ortodox hitre való áttérése alkalmával Alexandra nevet kapott.

— Az „Aradi Közlöny“ mai számahoz postautalványt mellékelünk és tisztelettel kérjük vidéki t. előfizetőinket, az előfizetési díj melletti szíves beküldésére, nehogy a lap rendszeres fennakadást szenvedjen.

— Az aradi iskolák karácsonyi szünete. Lócs Rezső helyettes polgármester ma előterjesztést tett Barabás Béla dr. főispánnak, hogy a mindjobban fenyegető szénhiányra való tekintettel intézkedjék, hogy az aradiközségi és állami elemi iskolákban és az aradi középiskolákban a karácsonyi vakáció január 21-ig tartson. A főispán holnap délelőtt féltíz órára tanácskozássra hívta össze Varjassy Lajos polgármestert, Kehrer Károly tanfelügyelőt és az aradi középiskolák igazgatóit, hogy megállapodják velük a karácsonyi vakáció tartamára nézve.

— Nappal nincs villamosáram. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a szénhiány miatt a villamosmű beszünteti a nappali áramszolgáltatást. A legelső megállapodás szerint reggel hat órától délután 5 óráig szünetelt volna a villamosszolgáltatás, de a villamosmű igazgatósága a mai napon úgy intézkedett, hogy reggel nyolc órától délután három óráig szünetelteti az áramszolgáltatást. Ez az intézkedés a mai napon már életbe is lépett. Mellinger József, a villamosmű igazgatója ma erre nézve a következő beadványt terjesztette a polgármesterhez:

— Értesítjük a tekintetes tanácsot, hogy az áramszolgáltatást szénhiány miatt korlátozni vagyunk kénytelenek és akképp intézkedtünk, hogy folyó hó 21-től egyelőre délelőtt nyolc órától délután három óráig az áramszolgáltatást szünetel. Kérjük ezt a város közönségével azal tudatni, hogy a villamos áram fogyasztásával takarálkoskodjék.

A világitási anyagok csökkentésének kérdésével a tanács holnapi ülésén foglalkozik.

— Foglyokból — munkások. Az orosz forradalom ugylátszik eljutott a kristályosodás folyamatához. A nemes anyag kilöki magából a salakot, az emberi élet értékének megbecsülése eléri a biblikus szeretet mértékét s a filantropikus gondolkodás ünnepre készül egy megállapodni készülő és formákba tömörülő társadalomban.

Minden jel arra mutat, hogy a maximálistáknak csakugyan lesz elég erejük arra, hogy a saját képükre alakítsák az orosz társadalmat. A béke humanizmusa és a nemes emberszeretet géniusza vezeti őket, midőn minden megcsontosodott elvet, tradíciót, geográfiai határokat, nagyhatalmi ábrándot gorombán feldöntenek s megalkuvás nélkül követik ideális céljukat, a megértésen alapuló világrendet. Emberi érzésük emelkedettségére vall, Trockij külügyi népbiztosnak legújabb rendelete is, mely szerint a borovicsi kerületben a magyar, német és osztrák foglyokat felmenti a kényszer-munka alól és szabad egyenjogú munkásoknak nyilvánítja őket.

Ezek az oroszok — egész emberek! Nem tűrik, hogy a szabaddá vált orosz földön rabok, foglyok éljenek. A föld, a levegő, az élet szépségei mindenkivel egyformán közösek, s ők már eljutottak az emberi differenciálódásnak arra a fokára, mely ezt a szabadságot tartja a legfőbb jónak. Ugy látszik, hogy a gunynévek indult bolsevik nevezet az emberiség történelmének egyik legszebb fejezete fölé fogják irni.

(A jövő választása)

Ma került nyilvánosságra a Vázsonyi-féle választójogi javaslat, mely több érdekes ujjtással lepi meg az országot. Az egykori színes, lármás, duhajos és eleven választásoknak befellegzett. Eltiltják a zászlók, tollak használatát és becsukják a pálinka méreket. Nem fogják a jövőben énekelni, hogy: jaj, de magas, jaj, de magas ez a vendégfogadó, van-e benne..., mert nem lesz, ami jó kedvre derítse a polgárságot, nem lengetnek majd nemzetiszínű zászlókat, amit a vidéki atyafiak később függönynek és disznek használtak fel, nem lesznek zöld, piros, fehér kalaptollak, melyeken aranszínű betűkkel volt felírva a jelölt neve és amelyeket rá mába téve éveken keresztül őriztek az alacsony házakban, nem lesz kurjongatás, enyhe fejbeverés és más ilyen história, mert Vázsonyi iktatja törvénybe, hogy csak egyszerűen és csöndben peregjen le az alkotmányos aktus. Vége a pompás pörköltnek, a jóízű villásreggeliknek, az etetésnek-ítatásnak, borszivaroknak, borozó estéknek és a többi kortériás lakomáknak. A jelölés a választás előtt öt nappal fog megtörténni és így nem sok idő marad hátra a nagy napig, amikor le kell „szavalni“ az önzetlen „pörgárnak.“ Elveszti a választás egykori kedélyes jellegét, lehullanak a különféle sallangok, megsemmisítik a pántlikákat, elnémulnak a dalos ajkak, némaság fog ülni a főhadiszállásokon, melyek egykoron oly zsi-bongók voltak és jön a mechanikus folyamat, a gépszerű, zászlótlan, tollatlan, itatástalan tiszta szavazás. A polgárság nagy kiváncsisággal várja az új választásokat, melyek bizony teljesen el fognak ütni a régiéktől.

— Üdvözlöt olasz hadifogságból. Kérem közkedvelt lapjokban a pontos címem kapcsán közölni, hogy összes ismerőseimnek, jobarátaimnak, kellemes karácsonyi és újévi ünnepeket kívánok. Szívességüket előre köszönve, kiváló tisztelettel Wéber János, egyévi önkéntes tizedes. Asinara Cala keala Italia.

— Pályázat rendőrségédtiszt állásra. Arad sz. kir. város közönségénél üresedésben álló és Arad sz. kir. város főispánja által ki-nevezendő a XI. fizetési osztály 3. fokozatába sorozott évi 1600 korona kezdő fizetés és 640 korona lakbér járandósággal díjazott rendőr-segéd-tiszt állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik az állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ának 2. bekezdésében előírt képesítéssel rendelkeznek, miszerint képesítéseket igazoló okmányokkal felszerelt és Arad sz. kir. város főispánjához címzett kérvényeiket 1918. évi január hó 6-áig bezárólag hivatalomban nyújtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Varjassy Lajos polgármester.

— A hálás kórházi beteg. Princz Lipót 31 éves hordár nemrég végelgyöngülésben elhunyt az aradi zsidókórházban. Az öreg, becsületes közszolga élő szóval úgy végrendelkezett, hogy vagyona, ami házi ingóságokból áll, halála után pénzzé tétessék és az összeget a kórház céljaira hagyományozta. Ma volt a végrendeletkezési ügyben a tanúhallgatás. Zubor Andor és neje, akik élelemmel látták el Princz közszolgát, igazolták, hogy Princz életében, előttük úgy intézkedett, hogy vagyona kája a kórházra szálljon.

— Eltilt gummi-elrejtő. Annak idején megirtuk, hogy az aradi rendőrség több helyen kocikerékre való gummikat talált, amelyeket a miniszteri rendelet értelmében be kellett volna szolgáltatni a hatóságnak. A rendőrség mindazok ellen, akiknél ilyen gummike-reket talált, megindította a kihágási eljárást. Az első tárgyalás ma volt Weiz Károly dr. tb. kapitány, rendőrbíró előtt, aki az egyik gummielrejtőt, Kniczky Ignác aradi kocisgyártó-mestert száz korona pénzbüntetésre ítélte.

— Elfogták a rákospalotai rablógyilkosokat. Budapestről jelentik, hogy a nagy port felvert rákospalotai rablógyilkosság tettesét elfogták. Már a nyomozás első stádiumában nyilvánvaló volt, hogy Krausz Miksát olyan ember gyilkolta meg, aki az ottani községházán a vizszonyokat jól ismerte, de bizonyos nyomok arra vallottak, hogy a tettesek esetleg többen is lehetnek. Ma feljelentés érkezett Krecsányi Kálmán helyettes főkapitányhoz, hogy Bekkó András rákospalotai hivataloszolga az utóbbi napokban szerfelett költelezik. A feljelentést Bekkó szolgatársai írták s a rendőrség azonnal intézkedett, hogy Bekkót behozzák a főkapitányságra. A hivataloszolga eleinte tagadott, de később a keresztkérdések sulya alatt vallani kezdett. Azt állította, hogy Krausz Miksát ugyan nem ő gyilkolta meg, de azok a tárgyak, amelyek a meggyilkolt katonás voltak, az ő kezei közei kerültek. Így például egy ezüst cigarettatárcs, melyről a detektívek faggatására ezt a választ adta, hogy azt Nesicz Dezsőtől, egy rákospalotai vaskereskedő szolgájától kapta ajándékba. Krecsányi rögtön intézkedett, hogy Nesiczet is hozzák be a főkapitányságra, ki azonban a leghatározottabban tagadta, hogy a bűntényben része volna. Amíg a két szolgát vallottak, a detektívek kimentek Rákospalotára s Bekkó Andrásnál házkutatást tartottak, mely meglepő eredménnyel végződött. Bekkó ágyában, a szalmazsák alatt megtalálták a véres baltát és a véres inget. Mind ezekből nyilvánvalóvá lett, hogy Bekkó részese a gyilkosságnak s valószínűleg Nesicczel együtt gyilkolták meg a szerencsétlen Krausz Miksát.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi háziezred pótzászlóaljának parancsnoksága ezután mond köszönetet Limbeck Győzőnek abból az alkalomból, hogy a 33. gyalogezred rokkant alapja javára 10 koronát adományozott.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Lloyd George megbukott. Németárucikkek bevitele Oroszországba.

Amsterdam. Angol lapok azt a szenzációs hírt közlik, hogy Lloyd Georgenek orvosai tanácsára hosszabb pihenőre van szüksége. Egészsége a súlyos munkában megromlott és ezért kénytelen lemondani állásáról. Utódként Asquithot emlegetik, a ki a megbékélés politikáját hozza és a meg egyezési békét hirdeti.

A Pester Lloyd jelenti: Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter kíséretével Breszt-Litovszkba érkezett. Czernint a pályaudvaron a német frontparancsnokság vezérkari főnöke fogadta.

Az orosz delegátusokkal az első találkozás már megtörtént. Terített asztalnál jöttek össze az orosz, német és osztrák-magyar kiküldöttek és az első vidám beszélgetés közben tárgyalták meg a jövő tennivalóit. A formális tárgyalásokra csak a jövő héten kerül a sor, mivel megvárják a bolgár és török delegátusokat is. Addig csupán előtárgyalásokat fognak folytatni.

Genf. Hollandi forrásból származó hír

—————

— **Magyarosítás és jótékonyosság.** Jelentős eredményű és minden részletében helyeseltető mozgalom középpontja lett most Aradszentmárton. A község számottevő tényezői a „Nemzeti jótékonyosság bizottság”-ba tömörültek és teljes erővel támogatására siettek a lelkes tanítók, kik olyan színpadot létesítettek, mely úgy a nemzeti, mint a jótékonyági szempontokat tökéletesen szolgálja. A nemzetiek, mert a nemzeti öntudatot fejlesztik, mikor a nemzeti nyelv szépségét rokonszenvesen juttatja érvényre — s a jótékonyágiakat, mert minimális, alig 40—50 koronás befektetéssel, meg nagyon sok lelkesedéssel ezeket kitevő bevételhez juttatja azt az alapot, amellyel ma a társadalom legnagyobb, legföltettebb gondja; a hadiözvegyeket és árvákat. Tegnap volt a bemutatkozása ennek a vállalkozásnak. Apróbb ifjúsági színpadokon kívül különösen kivált az az előkép, melyben 36 legszebb aradszentmártoni leányka személyesítette meg Tompa Mihály Virágregéinek szereplőit. Ezek hódolatát a Virágregé személyesítője rakta le virágkoronájával együtt. A tetszés és meglepetés jelei a közönség felülmúlt várakozását fejezték ki. A gyönyörű estnek ebben a sikerében dicséretes részük volt Jäger Lenke, Kontur Antonia és szotyori Nagy Lenke tanítónőknek, ezek között utóbbinak precízen betanított népdalegyvelegeivel, ők, továbbá Barabás Sándorné Szvidrán Ilonka, Vidics Julia és Esztermann Mária vettek részt Barabás E. Sándor iskolaigazgató vezetése mellett a díszes jelmezek összeállításában, melyeket a mai ruhaközpontos életben nem lehetett könnyű dolog előállítani. Szombaton és vasárnap megismétlik az előadásokat, minthogy a szomszédos Mácsa, Kürtös, Simánd, Ottlaka községekből, sőt már Aradról is számosan jelentették részvételüket.

— **Kifosztotta a szülei lakását. Argyelán Márton,** aki a Weisz-féle cukorgyárban dolgozik, ma délelőtt fentjárt a rendőrségen és elpanaszolta, hogy a leánya, Argyelán Mária bejárónő, akivel rossz viszonyban él, elvitte Mihály-utca 33. szám alatt levő lakásáról az összes butorokat és ruhaneműket és azokat saját lakására szállította. Argyelán Mária felhasználta az alkalmat, amikor az apja nem tartózkodott otthon és mivel a ház kapuja be volt zárva, a kerítésen átmászva behatolt a lakásba, amelyet teljesen kiürített. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A kulturpalota könyvtára** 23 től további intézkedésig zárva.

— **Karácsonyfa-diszek Kerpelnél.**

szerint a központi hatalmak a semleges államok útján jegyzéket fognak átnyújtani Franciaországnak, Angliának, Olaszországnak és Amerikának, melyben közlik hadicéljaikat.

Kopenhága. A Berlingske Tidende jelenti, hogy Pétervárott, ahol a háború kezdetén teljesen befiltották a német nyelvet, most mindenütt németül beszélnek. Minden ellenséges hangulat a németekkel szemben megszűnt.

Kopenhága. (Reuter.) Az orosz fővárosban nagyarányú megbízatásokat vettek át német áruk szállítására. A kereskedők háttározottan megígérték vevőiknek, hogy a jövő héten már német árukat kaphatnak.

Berlin. A Narod című orosz szociálista lap azt írja, hogy Kerenszki felesége anyagi gondokkal küzd és munkát keres. A lap felszólítja az elvtársakat, hogy támogassák Kerenszkinét, mert a férje kizárólag fizetéséből él és nem takaríthatott meg vagyont.

—————

— **Adományok.** Szűsz Antalné 10 koronát, Neumann M. cég 54 koronát adományozott az Arad városi Vörös Kereszt Egyesületnek. Mind-ezen adománvokért hálás köszönetet mond az Arad városi Vörös Kereszt választmány nevében Vásárhelyi Janka elnöknő és Hasz Erzsébet alelnöknő.

— **Megérkeztek a karácsonyi ajándékok!** Meglepető választék gyönyörű dísz tárgyakból, használati cikkekből; mindennemű modern képkeret ovál és gömbölyű kivitelben, eredeti olajfestmény és antik tárgyak legolcsóbban beszerezhetők Fischer Mór Arad, Neumann-palota. V. m. telefon 568.

— **Képeskönyvek, ifjúsági iratok olcsón** Inguszndl, Weitzer-utca.

— **Képeskönyvek Kerpelnél.**
— **Könyvtárakat, festményeket és bélyeggyűjteményeket jó árban vesz Kerpel.**

Czernin Breszt-Litovszkban.

Krilenko sikeres előnyomulása.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Breszt-Litovszk, december 21. Czernin gróf külügyminiszter kíséretével ideérkezett.

Bécs. A berlini Börzen Zeitung írja: A német meghatalmazottak számára nem állapítottak meg részletekbe menő irányvonalakat, mert valósággal megegyezésen alapuló békéről van szó.

Amsterdam. (Reuter.) Az orosz hajóhad parancsnokait eltávolították és helyükre bizottságokat állítottak.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Rostovból: A maximálista gyalogság átpártolt a kozákokhoz és a vörös gárda megadta magát. Kaledin felszólította a bolsevikieket, hogy alakítsanak nemzeti kormányt.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: Krilenko főparancsnok táviratban értesítette a kormányt az ellenforradalmárok ellen megkezdett akciójáról és sikeres előnyomulásáról. Krilenko jelentésében azt mondja, hogy a helyőrségnek egymásután adják meg magukat és sorakoznak melléje. Krilenko föltartóztatatlannal folytatja a diadalmas előnyomulását az ellenforradalmárok ellen.

A Goldschmidt-Epstein per.

(Tanuk kihallgatása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma folytatta az aradi tőzsdebiróság azt a nagyarányú kártérítési pört, melynek szereplői ismert itteni kereskedők: Goldschmidt Mihályné, a Goldschmidt Mihály és fiai cég tulajdonosa, mint felperes és Epstein Simon alperes. Goldschmidt és Epstein között szerződés jött létre azon célból, hogy nagyobb mennyiségű pálinkát és bort vásárolnak közös számlára. Megállapodás jött létre a szerződő felek közt, hogy akár Goldschmidt, akár Epstein Aradon és a szomszéd megyékben pálinkát, vagy bort vásárol, úgy az közös tulajdon képez és az eladásból keletkező haszon közös.

A szerződésben kikötötték, hogy minden egyes vásárlás azonnal egymásnak bejelentendő és amennyiben akár az egyik, akár a másik cég részéről a bejelentés nem történne meg, úgy ezen bejelentés elmulasztását szerződésszegésnek tekintik és a szerződéshez hű cég jogositva van 50 ezer korona kártérítést igényelni. Az 50 ezer korona kártérítési igény azonban csak akkor válik jogossá, ha a szerződést szegő fél bejelentési kötelezettsége elmulasztásának tudomásulvételétől számított három napon belül jelentkezik a másik cég kártérítési igényének bejelentésével.

Az aradi tőzsdebiróság öt tagú tanácsa ma délután fél négy órakor tartotta meg a folytatólagos tárgyalást a kártérítési perben Leopold Zsigmond elnökle mellett. Birák voltak: Bing János, Tenner Lajos, Deutsch Károly és Adler Andor. A Goldschmidt céget Somló Armin dr., Epstein Molnár Oszkár dr. védte.

A per anyagát Varjassy Lajos dr. kamarai titkár, a tőzsdebiróság jegyzőkönyvvezetője ismertette, aki kitért az ügy minden fázisára. Rámutatott arra, miként jött létre Goldschmidt és Epstein közt a szerződés, melynek egyik pontja be nem tartása miatt támadtak a felek közt a differenciák.

A Goldschmidt cég képviselője azt hangoztatta, hogy az alperes Epstein Simon kijátszotta a szerződést, amennyiben Epstein nagyobb mennyiségű bort és pálinkát vásárolt össze, több waggon árut raktározott fel és a vásárlásról nem tett jelentést a Goldschmidt cég tulajdonosának, a vele szerződő félnek és így az 50 ezer korona szerződésileg kikötött kártérítés jogossá vált. Epstein megsértette a szerződést, amennyiben annak sarkalatos pontját: azt, hogy vásárlás történt, nem jelentette be.

Ezzel az állítással szemben Epstein képviselője azt igyekezett bizonyítani, hogy nem történt szerződésszegés és kérte a bíróságot, hogy az ötvenezer koronás kártérítési keresetét utasítsa el.

A mai tárgyaláson a bizonyítási eljárás egészítették ki. A bíróság elsőnek a felperes cég tulajdonosát, Goldschmidt Mihálynét hallgatta meg, aki előadta, hogy Epstein kijátszotta a közöttük létrejött szerződést, mivel a vásárlásról nem szolt.

Meghallgatták továbbá Zonn Zoltán kereskedelmi ügynököt, Por Jenő könyvelőt, de a tanuk kihallgatásával nem nyert beigazolást a felperes állítása. A tőzsdebiróság elrendelte Widder temesvári kereskedőnek tanukénti kihallgatását, akitől Epstein állítólag árut vásárolt volna és azt szerződő üzletfelének nem jelentette.

A legközelebbi tárgyalás január hó 9-én

Tagányi Sándor pervesztes az Aradi Elsővel szemben.

(Helyben hagyta a tábla a bankközgyűlés határozatát.)

(Telefon.) Nagyvárad. A nagyváradai ítélőtábla Kepes L. Miklós kuriai bíró elnök-lésével és Vámosy Mihály ítélőtáblai bíró referálása mellett ma hirdette ki az ítéletet abban a perben, amelyet Tagányi Sándor dr. indított az Aradi Első Takarékpénztár ellen s amelyben megtámadta az Aradi első Takarékpénztár közgyűlésének a Magyar Általános Hitelbankkal kötött affiliációjára és az ezzel kapcsolatos tökefelemelésre vonatkozó határozatát. Tagányi dr. alaki és érdemi kifogásokat emelt a közgyűlési határozat ellen.

A tábla ítéletében helybenhagyta a tökefelemelést. Az alaki kifogások bírálatánál megállapította, hogy nem okvetlenül szükséges letétjegy ahhoz, hogy valaki szavazzon. Elég egy igazolvány is abban az esetben például, ha valakinek részvényei más intézetnél vannak elhelyezve. Érvénytelenítette a tábla az intézet nyugdíjalapja által leadott szavazatokat, mert nyugdíjalap nem jogi személy, hanem az intézetnek egy meghatározott rendeltetésű tartaléka.

A tábla az érvénytelen szavazatokat leszámítva megállapítja, hogy még mindig elégséges számú érvényes szavazat marad fenn ahhoz, hogy a hozott határozatok törvényesen megálljanak. Kimondta a tábla, hogy a formalitások betartása mellett az alapítke-felemelés a közgyűlésnek feltétlen joga, ha már az előbb kibocsátott tőkék be vannak fizetve.

Kifogásolta a felperes, hogy az intézet ilyen alapon igen olcsón adta át a régi és új részvényeket a Hitelbanknak 1800 koronájával. A tábla ezzel szemben leszögezi, hogy a közgyűlés olyan áron bocsátja ki a részvényeket, ahogyan akarja azzal az elhatározással, hogy a névértéknél a kibocsátási ár alacsonyabb nem lehet. Hogy egyébként a tranzakció a részvényesekre káros-e, vagy hasznos, nem tartozik egy alaki megtámadási per keretébe.

Ellenben az alapszabálynak azt a pontját, amely kimondja, hogy a vezérigazgató is szavazati joggal felruházott igazgatósági tag lehet, megsemmisíti, mivel a vezérigazgatót az igazgatóság nevezi ki, már pedig az igazgatóságnak tagja csak az lehet, akit erre a közgyűlés választ meg. Megsemmisíti a tábla azt a paragrafust is, hogy a cég-bíróság által esetleg elrendelt módosítást az igazgatóság saját hatáskörében vezesse be az alapszabályokba. Az alapszabályokat ugyanis maga a közgyűlés változtathatja meg.

Ugyancsak ezt a tökefelemelést fel-lebbezte meg Martos Ferenc aradi lakos is azon az alapon, hogy a mérleg helytelenül van elkészítve, mert az új részvényeket sokkal magasabb áron kellett volna kibocsátani ha a pénztintézet két palotáját a mérlegben magasabban értékeli, a tárcában levő részvényeket szintén magasabbra veszik fel és az intézet ingóságai is szerepeltek volna a mérlegben.

Ezzel szemben a tábla megállapítja, hogy az ingatlanok évek óta a vásárlási áron szerepelnek s ezt a bírói gyakorlat mint reális eljárást szankcionálja is. Igaz, hogy az ingóságok leíratták, de ez megfelel a be-

lyes mérlegkészítésnek. Az értékpapírok magasabban vannak kimutatva; ez teljesen törvényes, mert legfeljebb a mérlegév utolsó napjának árfolyama szerint limitálendő a tárcában levő papír. Ebből pedig nem következik az, hogy azon alul volna felvehető. Különböztet minél alacsonyabban szerepelnek az értékpapírok a mérlegben, a mérleg annál realitásosabb.

A Tagányi perben a tábla a perkölt-ségeket Tagányi Sándor drt marasztalta el, mivel a per-indításnak objektivitásához és jóhiszeműségéhez szó fér.

Betörők jelentették fel a liszthalmozót.

(Jó humoru tolvajok a gyár-lakásán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nemcsak Aradon s az ország kisebb-nagyobb városaiban nő egyre a betörések és lopások száma, Ausztria sem kivétel ebben, s a mint a bécsi lapok írják, az osztrák fővárost sem kímélik a fosztogatók. A lopások statisztikájának ez a mértéken felüli növekedése a maga egészében rendkívül eluszmorító, de a betörési esetek között akad olyan is, melyben jóízű humor nyilatkozik meg. A siker ugyilátszik jókedvűvé tette a tolvaj urakat s ennek nem egy alkalommal kifejezést isadnak.

Igy történt nemrégén Bécsben is. Grell Károly gyártulajdonos az utóbbi időben sokszor megfordult Magyarországon. A bécsi gyár-nak nagy vevőköre van itt, s ő minden egyes magyarországi utat felhasznál arra, hogy a mi élelmiszerkészletünket apróbb tételekben, de sokszor megdézsmálja. Hol egy pár kikó rullás lisztet, hol egy kis bödön zsírt, hol más jóféle magyarországi értméket vitt magával, úgy, hogy a bécsi palotának éléskamrájában egyszer csak mindaz megvolt, ami egy nagyuri háztar-táshoz szükséges.

Grell Károly a napokban is Magyarországon járt s ezt az alkalmat cselédei arra használták fel, hogy egy kissé szórakozzanak. Úresen hagyták a gazdag aglegény lakását. A jószimatu betörők valahogyan megtudták ezt s éltek az alkalommal. Egy este behatoltak a nagyuri kényelemmel berendezett lakásba, de az ezüst gyertyatartókból, értékes porcellán-edényekből s más művészi tárgyakból alig vittek el valamit, minden érdeklődésüket az éléskamrára fordították. Leakasztották a szegek-ről a mosolygó sonkákat, becsomagolták a to-jások százait, a felhalmozott zsírt és vaját s mindezt szépen el is vitték magukkal. Volt az éléskamrában három zsák kifogástalan finom-ságu nullás liszt, ezeket azonban sulyuk miatt nem tudták elemelni. De bántotta a szemüket, hogy Bécs városában olyan ember is akadjon, ki a törvények világos rendelkezései ellenére lisztet halmoz fel a lakásában, igyekeztek ezt megtorolni. Megkeresték a lakásban levő telefont s felhívták a bécsi rendőrséget.

— Halló, ki beszél?

— Itt a bécsi rendőrség.

— Szíveskedjék jegyzőkönyvbe venni, hogy Grell Károly bécsi gyáros Schwanengasse 5. alatt levő lakásán nagymennyiségű finom lisztet halmozott fel.

S ezzel eltűntek az éjszakában.

Másnap reggel megérkezett Grell Károly s cselédjei ijedten jelentették neki a hírt a feltört éléskamráról s a megdézsmálát élelmisze-rekről.

— Ezek bizony szón munkát végeztek, mondotta magában a gyáros, de fellejtést ellenük tenni nem lehet, mert akkor engem hirtetnek meg élelmiszer halmozás miatt. Örül-jünk, hogy a három zsák liszt megmentett!

Ebben a pillanatban lépett be egy rendőr-tisztviselő s kézbesítette a meglepődött Grell-nek a rendőrség idézőlevelét, melyben árufel-halmozással vádolják meg s értesítik, hogy a három zsák nullás lisztet ezennel elkobozzák s a rendelet foganatosításával a levelet átadó rendőrtisztviselőt bízzák meg.

Igy kapott a kedélyes betörők jóvoltából Grell Károly gyáros érzékeny pénzbüntetést s így fosztotta ki éléskamráját két hatalmasságtól a rendőrség és a betörő társaság.

Erős tüzérsegi tűz.

Berlin, december 21. (Hivatalos).

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér. Rupprecht trón-örökös hadesoportja: Flandriában a tüzérsegi tevékenység sűrű ködben többnyire csekély maradt. Délután az Ypern—menini országúttól északra tetemesen fokozódott a tüzelés. Holle-bekétől délnyugatra eredményes fel-derítő harcban néhány angol fog-tunk el.

Albrecht württembergi herceg had-csoportja: Hirzachnál, Altkirchentől délnyugatra a francia vonalakban való sikeres előretörés alkalmával 31 fo-goly maradt kezünkön.

Keleti harctér. Nincs újság.

Macedon arcvonal. Nincsenek na-gyobb harcra cselekmények. — Lu-dendorff. (Miniszterelnökség sajtóosz-tálya.)

Aradi író- és művésznők a politikában.

(A törvényjavaslat érdekes-ségei.)

Ma terjesztette be Vázsonyi Vilmos vá-lasztójogi miniszter a választói jog reformjáról készített javaslatot, amely érdekes meglepetés-sel szolgál a magyar nőknek. A hatalmas reform jogokban részesíti az ország női lakos-ságát is, akik ezentúl aktív részt fognak venni a politikai küzdőtéren. A feministák régen döngögték az országos politika ódon kapuját, mely eddig már több nyugati államban meg is nyílt előttük. Az évek óta tartó nagy és el-szánt harcoknak, gyűlésezéseknek, agitációknak végre Magyarországon is meg van az ered-ménye: a nőket bevonják az alkotmány san-caiba.

Erdekes, hogy az új törvény szerint poli-tikai jogot kapnak azok a nők is, akik két év óta tudományos, irodalmi vagy művészeti egyesületnek tagjai. A kultúra női pionérai tehát a jövőben egy vonalban fognak dolgozni a művészettársadalom férfi harcosaival. Aki to-ltal, ecsettel, vésővel, zenével vagy ábrázolással terjeszti az országban a művelődést és az tagja valamely irodalmi testületnek, választói jogot fog kapni. Mindenesetre liberális gondolkozásra van a választójogi miniszternek ezen intéz-kedése, aki nem feledkezett meg a magyar írő-nőkről sem.

Érdemesnek tartjuk a kérdéssel aradi vo-natkozásban foglalkozni. A Kölcsey-Egyesület, az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat, az Írók és Művészek Szabad Társulatának női tag-jai, a javaslat szerint választói joggal fognak rendelkezni. Az aradi írónők, festőnők és szín-művésznők, akik önálló, nagyobb szerepkörrel bírnak és két év óta tagjai az említett művé-szeti egyesületnek, a jövőben együtt járulnak majd az urnák elé a férfiakkal. A nyilvánosan működő aradi írónők és festőnők közül tehát a következők tarthatnak igényt művészegyesületi tagságuknál fogva a választói jogra: Rubeneszku Augustin, Prohászka Lászlóné, Agyos Viola festőnő, Latinka Elza, Galtertne, Martini Hilda és az összes magán szerepkörrel bíró színész-nők.

A legközelebbi országos választásoknál már a magyar nők is jogokkal dicsekvő és élő tagjai lesznek az alumnak.

Forradalmi mozgalom Olaszországban.

— Tüntetések a király ellen. — Anglia számol Itália elvesztésével. —

(Telefon.) *Lugano.* Ide menekült szociálisták pontos híreket kaptak az Olaszországban történt legutóbbi napok eseményeiről. Öt napon át tartottak az egyes olasz nagyobb városokban a véres zavargások és tüntetések, melyeknek lefolyásáról a Luganóba menekült szociálistáknak kimerítő tudósítást küldtek otthon maradt társaik.

A szociálistákhoz érkezett jelentések szerint a zavargások egyik-másik városban igen veszedelmes jelleget öltöttek és azok minden tekintetben hasonlítottak az oroszországi forradalmi kilobbanáshoz. A nép mindenütt a békét követelte és szidták a háborút, amelynek folytatása végromlásba dönti Itáliát. Nápolyban, Anconában, Sziciliában és még több helyen lángolt fel a forradalom. A zavargók több helyen gyújtogattak és raboltak. Kifosztották az élelmiszerüzleteket és ezen helyekről mindent az utcákra hordtak. Nápolyban több kastély martalécul esett a tűznek, Anconában rakományokat éretek ki és minden élelmiszert elvittek. A hatóságok teljesen tehetetlenül álltak a zavargókkal szemben, akik félelmetes tömegekben hömpölyögtek végig az utcákon és elsöpörtek utjukból minden akadályt.

A véres zavargások miatt Rómában nagy izgalom keletkezett. A tüntetéseknek antidinasztikus jellegük volt. Tarentben a király arcképét nyilvánosan elégették.

Bécs. A svájci lapok római jelentései szerint a kamara nyilvános ülésén egy Giolitti párti képviselő indítványt fog előterjeszteni, hogy haladéktalanul kezdjék meg a bé-

kére vonatkozó fanácskozásokat, de a szövetségesek oldalán.

Lugano. A kamara tegnapi ülése a legviharosabb volt a parlament fennállása óta. A lapok esodának tekiétek, hogy az ülés nem vett tragikus lefolyást.

Calena államtitkár sajnálatának adott kifejezést a fölött, hogy Medigliani olasz képviselő, aki felesége társaságában jelent meg egy római vendéglőben inzultáltak. A képviselőt földre teperték botokkal véresre verték. Kijelenti, hogy szigorú intézkedéseket fog tenni.

Turatti szocialista képviselő interpellálta a kormányt és hangoztatta, ha a kormány sürgősen nem intézkedik, önségely útján vesznek maguknak elégtételt.

Lugano. A kamara ülésén heves jelenetek játszódtak le. Egy szónok Giolittit összehasonlította Cailleaux-val, mire oly nagy lármát tört ki, hogy a tárgyalást fel kellett függeszteni. Az ülés megnyitása után Giolitti kijelentette, hogy ellensége a különbékének és az a nézete, hogy a szövetségesekkel egyetértésben kell osekedni.

Ro terdam. Bonnar Law közölte, hogy január 14-én a kormány az alsóház elé javaslatot terjeszt a hadsereg létszámának felemelésére. Lloyd George hangsúlyozta, hogy az olasz és orosz események szükségessé teszik, hogy az angol hadsereg biztonságáról gondoskodás történjék. Új intézkedéseket kell tehát tenni, hogy több ember álljon rendelkezésre a különböző frontok védelmére.

Haja. A békebarát angol lapok Lloyd George beszédéről azt írják, hogy a miniszterelnök parlamenti felszólalása nem volt olyan harsány mint máskor. A miniszterelnök azonban nem fejezte ki magát elég világosan a hadicélok tárgyában. Nem beszélt Elzász, Lotaringiáról, Triesztről, Boszniáról és Erdélyről.

magát agyon. Oly pontosan eszlott, hogy a golyó a szívébe furódott és azonnal megölte Demiónt.

Az öngyilkos tanácsos levelet hagyott hátra, *Bárczy* István polgármester címére. Ebben a levélben többek között ezeket írta:

„Meválok az élettől, mert idegeim nem bírják tovább a meddő harcot. Nem loptam, ne msikkasztottam, proviziót nem fogadtam el. Szegényen halok meg rengeteg adósság hátrahagyásával.”

A tanácsos tragédiája a fővárosban, ahol tisztelték a rokonszeves főtisztviselőt, általános részvételt keltett.

Katolikus autonómia.

(Az 1848. XX. t. o. végrehajtása.)

(Telefon.) *Budapest.* Apponyi Albert gróf a képviselőház mai ülésén terjesztette be a katolikus autonómiairól szóló tíz szakaszos és 1848. évi XX. t.-cikk végrehajtásáról szóló javaslatokat.

Az első szerint a katolikus egyház maga intézkedik saját alkotmányáról, egyházi és iskolai ügyéről elemi, közép és királyi engedéllyel főiskolákat állíthat fel, vagyont gyűjthet, hivatól adót szedhet. Az önkormányzatot világi és egyházi férfiak intézik. Az autonómia azonban nem érinti az erdélyi katolikus státust és annak jogait.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter átadja az autonómiaának a katolikus vallásalapot a katolikus fő és középiskolákat. A tudományegyetemi alapra külön megállapítás létesítendő.

A második törvényjavaslat a református, evangélikus és unitárius egyházak éven-

kénti segélyrendszere helyébe kétszázmillió koronás örök alapítványt létesít, amely így oszlik meg az egyes egyházak között: A református egyház 126 millió hatszáz ezer, az evangélikus 54 millió hatszáz ezer, az erdélyi evangélikus 12 millió, az unitárius 6 millió nyolcszáz ezer koronás örök alapítványt kap.

A hetedik szakasz a zsidók részére 25 millió koronás örök alapítványt létesít, de ez mindaddig nem fizethető ki, míg a zsidó egységes önkormányzat törvényileg nem létesül. A kamatokat a miniszter osztja szét az egyes zsidó szervezetek között.

Betörők szüretje.

(Élelmiszerek veszedelme.)

Rablóromantikába illő éjszakája volt ma Aradnak. Talán soha annyi lopás, betörés nem történt egy éjszaka, mint éppen ma. A délelőtti folyamán egymásután érkeztek a panaszok a rendőrség bünygyi osztályához, ahol azokat annak rendje és módja szerint jegyzőkönyvbe vették és nyomozás végett a detektíveknek kiadták.

A sort *Weisz* József Lenkei-utcai szatócst nyitotta meg. Elmondta, hogy az éjjel a kődaltalma alatt ismeretlen tettesek betörték az üzletébe, ahonnan két ezüst órát, egyezüst láncot, ezüst dohánytárcát, nagymennyiségű élelmiszert, kenyeret és dohányt loptak el. Valószínű, hogy ugyanaz a tolvajbanda garázdálkodott az Acsev. szomszédos élelmiszerraktárban. A tolvajok betörték az ablaktáblákat, így kinyitották az ablakot és bemásztak a raktárba, ahonnan száznyolcvan darab fél kilós hadiszappant és hadikávét loptak el, összesen négyszáz korona értékben.

Kocsák Károlyné Edelpacher-utca 27. sz. alatt levő bezárt padlásáról kimosott dunna vászonhuzatot loptak el. *Szabadi* Géza né Neumann palotai házmesterné padlásáról pedig négy férfi inget loptak el. *Steinfeld* Vilmos elpanaszolta a rendőrségen, hogy az elmúlt éjjel Kapa-utca 7. szám alatt levő házából ismeretlen tettesek fél öl tüzfát vittek el.

Springer Ignác Dohány-utca 8. szám alatt levő szatócstületének ablakát feltörték, bemásztak az üzletbe, ahonnan két aranygyűrűt, aprópénzt, élelmiszereket és italokat vittek el összesen 150 korona értékben. *Stengl* Andor iparfőfelügyelőt is megkárosították a kődös éjszakában garázdálkodó tolvajok. Este kilenc és tíz óra között ugyanis leszerelték a Tökölly-tér sarkán álló házának kapuja alatt levő villamfelszerelést és kapcsolót és az értékes tárgyakat elvitték.

Neszmerék Kálmánné ma reggel kilenc óra kor a vasuti állomáson felszállt a gőzvasútra, ahol valaki felső kabátja zsebéből kilopta harmincöt korona készpénzt tartalmazó pénztárcáját és egy kis ezüst fészületet. Az asszony fiát, *Neszmerék* Béla polgári iskolai tanulót is meglopták. Amíg osztályával a diszteremben volt, addig valaki a fogasról elemelte a télikabátját.

Végül *Cigu* Mihályné fejt panaszát a rendőrségen, hogy ma reggel a Szabadság-téren turót akart vásárolni, letette a cekkerjét, amelyben a retikülje volt s amikor fizetni akart, észrevette, hogy a cekkert, amelyben száznyolc korona készpénz volt, valaki ellopta.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde. Budapestről telefonálja tudósítónk: Értékpapir forgalomban a következő árfolyamok voltak: Magyar Hitel 1267—98, Osztrák Hitel 859—79, Agrárbank 1000—982, Fabank 806—19, Hazai bank 556—68, Kereskedelmi bank 5875, Magyar bank 858—50, Salgótarjáni 1079—50, Konkordia 790—70, Rimamurányi 1000—30, Ruggyanta 1045, Fegyvergyár 975—65, Ganz 3980—4000, Nasici 3000—100, Osztrák Magyar Államvasut 975—87, Klotild 585, Adira 1890—920, Atlantika 1300.

Ongyilkos fővárosi tanácsos.

(„Nem loptam, nem sikkasztottam.”)

(Telefon.) *Budapest.* Ma délben öngyilkosságot követett el hivatali szobájában *Demjén* Géza székesfővárosi tanácsos, aki szíven lötte magát és azonnal meghalt.

Demjén Géza tanácsos a legutóbbi időig a főváros szociálpolitikai ügyosztályát vezette és hatáskörébe tartozott a diák-menza is, amelynek vezetését egy *Hubert* Emil nevű tisztviselőre bízta. Néhány héttel ezelőtt, amikor a diák-menzán a diákok éhség-sztrájkot rendeztek, kiderült, hogy *Hubert* Emil súlyos visszaéléseket követett el. Az esettel a lapok is foglalkoztak, *Bárczy* István polgármester pedig megindította a nyomozást és a visszaéléseket elkövetett *Hubert* Emil elmozdította állásából.

Ebben a körülményben *Demjén* Géza tanácsos méltánytalanságot és az ő személye ellen irányuló mellőzést látott. A tanácsos nagyon exponálta magát a hűtlen hivatalnokért és *Bárczy* István polgármestertől felindult hangon kért szabadságot. A polgármester látta, hogy a fiatal tanácsos idegeit nagyon megviselte a botrány és pihenésül hosszabb szabadságot engedélyezett neki.

Demjén tanácsos tíz nappal ezelőtt hirtelen megszakította szabadságát, visszatért hivatalába és átvette a szociálpolitikai ügyosztály vezetését. Ugy látszik, hogy a pihenés nem használt neki, mert sokkal ingerlékenyebb volt, mint mielőtt szabadságra távozott.

Ma reggel, amikor a hivatalába jött, semmi különösét sem vettek rajta észre. Délben titkárával hivatalos ügyeket intézett el és hosszasan beszélgetett vele. Déli fél 1 órakor a titkár távozott s alig ment ki a tanácsos szobájából lövés zaja hallatszott. Visszarohant a szobába, ahol íróasztala előtt holtan találta *Demjén* tanácsost. *Demjén* revolverrel lötte

A MOZI.

* **Uránia színház műsora.** Szombattól—vasárnapig: Bródy Sándor: *Tanítónő*.

* **A könnyelmű asszony,** a magyar filmgyártás egyik legkiválóbb felvétele vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Sehol be nem mutatott érdekessége a filmnek, hogy Lakos Edith saját személyében játssza egy 6 és később egy 16 éves leányt. A darab szereplői egytől-egyig jeles magyar színművészek, kik a magyar filmjátszásban is tökéletes művészi alakítást nyújtanak. A mai társadalmi élet hazug világát tárja elénk ez a kép realiztikus igaz valóságban. A feleség nem elégszik meg a szerető férj becstelens keresetével, nagyravágásával könnyelmű adósságokba kergeti. A férj nem tud ellenállani, feleségének minden szeszélyét teljesíti, ha kell, a bűn árán is. A börtön hideg falai lépik szemérel a hályogot és már csak egy kívánsága van, hogy új életet kezdve, gyermekének szentelhesse életét. Karácsony mindkét napján új szenzációs műsorok kerülnek bemutatásra.

* **Mozi iroda hírel.** A *tanítónő*. (Bródy-film az Urániában.) Bródy Sándor nagyszerű életképe elevenedett meg tegnap a színház vásznán. Egy kiváló magyar filmet láttunk megint, melynek nemcsak a rendezése elsőrangú, hanem maga az egész film is. Magyar sz, magyar falu, magyar föld illata, áradt ki ebből a filmből, mely első tekintetre is elárulja, hogy olyan valaki rendezte, aki nem ujong e téren. A rendezés szépségét pedig nagyban emeli, hogy olyan kiváló erők, mint Berky Lili és Várkonyi Mihály játsszák a főszerepeket. Berky Lili, mint *tanítónő* a legszebb filmsikert aratta, Várkonyi pedig olyan gögös ridog főúr, mint amelyet a szerző a dráma megírásakor magának elképzelt. Az összehatás

pedig, amelyet a rendezés és a művészek elértek, csodálatosan meleg és rokonszenves volt. A közönség, amely amúgy is szeretettel rokonszenvez az ősz hajú költővel, melegen ünnepelte és alkalommal is kedveno, népszerű íróját.

Henny Porten-premier az Apollóban. Az Apolló-színház pénteki premierjén a közönség zsufolásig megtöltötte a színházat. A parasztnábob főszerepében a mozipublikum bájos ismerőse és kedvence, Henny Porten oly rendkívüli drámai erővel bíró alakítást nyújtott, amilyent eddig egyik szerepénél sem tapasztaltunk. A bemutatott darab meséje rendkívül lebilincselő, melynél megkapóbbat és érdekesebbet keveset mutattak be még a mozisínházok. Amilyen meglepő a darab drámai felépítése, olyan érdekes az egymást kergető jelenetek újszerűsége is. A darab témájának állandó bonyolódottsága, a történet érdekessége csak fokozza a sikert. Ez a kiváló filmproduktum még két napig marad műsoron az elsőrangú és változatos mellékképekkel együtt.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 23 én, szombaton
Délután három és fél órakor márszékel helyárral:

Nani.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

A. Bóriot.

A. Bóriot.

Tosca.

Melodráma 3 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

A béke küszöbén.

1918. január 1-én.

új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrisebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborus híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 48 korona

Fél évre . . . . . 24 korona

Negyed évre . . . . . 12 korona

Egy hóra . . . . . 4 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom
megvételre kerestetik.

28736—1917. kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közzsükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrzetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyu gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedély nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bérmentesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyu gyertyáért darabonként (8 drb súlyu 500 gramm) 22 fillérenél; egy harmincketted kg. súlyu gyertyáért (16 drb súlyu 500 gramm) 11 fillérenél; egy hatvanad kg. súlyu gyertyáért darabonként

(30 drb súlyu 500 gramm) 6 fillérenél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet, vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapi terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Grein, főkapitány.

Elrontott gyomor

könnyen helyrehozható a

„GASTOL”

emésztőporral.

1 doboz ára 3 korona

Fagydagánatok

elmulasztására

fagyviszke'egség

biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin”

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Aszthmásoknál

rendkívül jó hatás és megkönnyebbülés érhető el az

„ASTMIN”

eigarettával.

1 doboznak az ára 24 drb.-bal 2 korona 50 fillér.

Poloskák

kiirtására a legerősebb és teljesen osak a

„Phenolsav”

val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a petéit is kiirtja. Egy üveg 1.—korona.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérkapszó gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, inom fűszeres ízű, esonpítő, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbelegek részére és ott, ahol a condurongó káreg járvalva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Somoskeszi község előjárólól.
1131-1917.

Hirdetmény.

Somoskeszi község tulajdonát képező 2 drb. magyarfajta tenyészbika nyilvános árverésen **1. 6. december hó 28. napján** a község székházánál készpénzfizetés ellenében eladni fog.

Kelt Somoskeszin, 1917. december 18-án.

Suhayda Lajos, Faur György,
jegyző. 8536 bíró.

Az aradi kir. törvényszéktől.
P. H. 2896/3-1917. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék, mint bírók bíróság közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak kisajátító félnek a kürtösi állomás bővítése céljából Dr. Hámary László és társai kürtösi lakosok ellen a kürtösi 1270, 2141, 1481, 526, 595, 1651, 1018, 2224 és 989 sz. tjkékbeli ingatlanokra nézve kért kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás lefolytatása végett a helyszíni tárgyalás megtartására **1. évi december hó 22-ik napjának délutáni 1 óráját** a kürtösi vasúti állomásra kitűzte, s oda az összes érdekeltet ezen az uton is megidézi, azzal, hogy meg nem jelenésük a tárgyalást és határozathozatalt gátolni nem fogja s elmaradásuk miatt igazolásnak helye nincs.

Aradon, 1917. évi november hó 30. napján.

Dr. Jakó Sándor, a k.
8572 kir. táblabíró.

1010-1917. g. =

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági szűke a város közönsége részére 1918. évben szükséges könyvkötési munkálatok teljesítése iránt folyó év december hó 24-én d. e. 10 órakor a városháza I. emeletén levő gazdasági hivatalban árlejtséget tart.

Bánompénzül leteendő 100 korona készpénz vagy elfogadható értékpapírok.

Az árlejtsésem csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtsé megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló letéti jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtségi feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtsé megkezdéséig is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székhének 1917. évi dec. hó 10-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nagymennyiségű

használt pléh pánt
e l a d ó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalában.

Ház és föld Amortisatiós kölcsönt

adás-vételét közvetíték.
Kérek eladási megbízásokat, ajánlok megvételre magán- és bérházakat.

földre, házra, olosó feltételekkel
10-50 évi törlesztésre ajánlok:
Nagyszombeni Földhivatalintézet képviselője.

Szücs F. Vilmos,
Arad, Karolina-utca 10. szám.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer
sápadt hölgyeknek
hogy arcuk és ajkuk üde,
piros színét
visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó.
Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyönyfahér fogakat

nyarunk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik!
A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara 80 fillér.

Legjobb

fekete v. barna hajfestő

a Melogen. Egy pár perc alatt bármely haját v. bajuszt a legszébb **állandó fekete** vagy **barna** színre lehet vele festeni, anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara egy adag 3 kor.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti, az eddig egyedüli ily szer a

KROVIL

korpakenőcs.

Egy tégely ára 3.— kor.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-ut 23. szám.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

A szépségápolás titka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tégely 1:50 kor. Nagy tégely 2:50 k.

Rozsnyay Serail crémje neppall használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — III.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testáznokban. Egy dob. Ara 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, ideál, orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 8 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

VÉGZESI

A Kereskedelemügyi m. Kir. miniszter ur 55559—VI D. 1917. számú rendeletével, a gyárak és mechanikai erővel dolgozó ipartelepeknél kötelezőleg előírt mentőszekrények tartalmára vonatkozó 76271—1899. K. M. sz. körendelet egyes rendelkezéseit módosította.

Ugyanis az előbb hivatkozott körendelet szerint az ipartelepeken Bruns-féle tisztított és zsirtalanított gyapot 100 gr.-mos csomagokban, továbbá strerylgaze 1 m-es csomagokban és különböző müllpolyák tartandók készenlétben.

Eme rendelkezések helyett az elől hivatkozott 55559—917. VI. D. sz. keresk. miniszteri rendelet arra kötelezi a munkaadókat, hogy a felsorolt kötszereknek a mentőszekrényekből való kihagyása esetén helyettük megfelelő mennyiségű különböző nagyságu kész kötszercsomagokat szerezzenek be és tartsanak készenlétben, melyek csupán egyszeri használatra valók, amelyeket jelenleg már a hadseregben is állandóan használnak az első segélynyújtásra s illetve a sebek kötözésére. Ezeknek használata által elkerülhető egyrészt a felbontott kötszercsomagok beszennyeződése folytán történő fertőzés veszélye, más részt a kötszereknek ilymódon használhatatlanná válása által okozott pazarlás.

Továbbá a 76271892. sz. K. M. rendeletben említett 1:1000 arányu szublimátoldat a mentőszekrényekből kiküszöbölendő. A munkaadók kötelesek az első segélynyújtással megbízott alkalmazottakat kitanítani, hogy a sebek mosogatása, tisztátlan kézzel, kendővel vagy kötszerrel való érintése veszélyes, mert a sebet fertőzheti s ezáltal annak gyógyulását lényegesen hátráltatja, sőt veszélyeztetheti is. Ez okból a sebek eddig szokásos mosogatása teljesen mellőzendő, hanem a sebek tisztogatása legfeljebb teljesen tiszta víznek vékony és enyhe szűrőn a sebre való csurgatásával végzendő, azonban az is csak oly esetben szükséges, mikor a sebek idegen anyagoktól szennyezettek.

A mentőszekrényekben nem lévők kaphatav oldat haladéktalanul eltávolítandó, s ezentúl ott nem tartható, mert az eddigi tapasztalatok szerint a maró és mérgező hatású fertőtlenítő anyagok helytelen ellátás mellett súlyos bajokat okozhatnak, nevént a sebek elmelegesedését, fűzkösdését, sőt vértágrészek pld. utiak elhalását is. Az ily anyagok csak az orvos kezébe valók.

Szigorúan megtaggom ennél fogva az összes gépműemű iparvállalatok tulajdonosainak, illetve felelős vezetőinek, hogy a fenti rendelkezéseket haladéktalanul hajtásák végre, s azokhoz a jövőben szigorúan alkalmazkodiknak, mert ezen rendelkezések a gyár-üzemeltetők alkalmával ellenőrizve lesznek s a mulasztók ellen az 1902. XXVIII. t. c. teljes szigorúval fogott eljárni.

Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóságától, 1917. évi november hó 22-én.

Greén, főkapitány.

Apró hirdetések.

Judnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 20 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelölni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 ko-
rona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
szünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Házasság

céljából megismerkedne komoly, házias
urleány, jómódu, idős uriemberrel, rok-
kant v. beteges se baj, akinek hű apóója,
gondozója lenne. „Gondos” jellegre a
kiadóhivatalba válassz. 8602

Alkalmazást keres.

Középkorú

urind, hárszetből állást keres idősebb
uri embertől vidéken. Leveleket „Há-
rszetből” jellegre a kiadóhivatalba.
8604

Alkalmazást nyer.

Kiárusító leány

vidékre felvétetik. Ajánlatot Fried Sán-
dor Rejtendő, Kiszentmiklós. 8601

Műveltség

könyvelő, esetleg könyvelő. Állandó al-
kalmazást nyerhet Cím a kiadóhivatal-
ban. 8599

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fű, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bö-
vebbet a kiadóhivatalban.

Raktárnak

felvétetik egy vidéki maiomba. Ajánlatot
„Megbízható” jelleg alatt a kiadóhi-
vatal továbbá. 8581

Kiadó lakás.

Egy

csinosan bútorozott szoba különbe'árattal
és villanyvilágítással, azonnal kiadó.
Salacz-utca 4. 8592

Vétel és eladás.

Jókarban lévő

használt, rövid szonora, megvételre ke-
resztetik. Hubert, Szabad-á-ter. 8606

Eladó

kereset használt pézma boa és muff, két
női, egy férfi téli kabát, fekete kezilum,
férfi fenőrnemű. Megtekintésért Erzsébet-
körút 18. I. em., ajtó 6., szombaton reg-
geltől vasárnap estig. 8603

Kisasszony

sütni való gess'onye kapható kicsinyben
és nagyban. Borez Bántár, Kneffel-
ház. 8607

Karácsonyiak

kisebb-nagyobb mennyiségben kaphatók
Ortutay Lajosnál, Deák Ferenc-u. 29. Te-
lefon 1124. 8461

Magyarország

makói óriás, valamint petrosselyem
és egyéb magvakat, ugyancsak edes ne-
mes termékeket, melyek csira-
képesekéért, fajlisztaságért felelőse-
get vállalunk, legkisebb napi áron szá-
llítunk. Termék maximum árunk adunk
el. Aradon a Magyarországi Állam-
Művelő. 8602

Mesekönyvek,

képek-könyvek, imakönyvek, emlétkönyvek,
naplók, díszlevelelapok és egyéb kará-
csónyi ajándékok óriási választéka Deák
Béla könyvkereskedésében, Forray u. Te-
lefon 902. 7411

Tiszta

virágmez kapható Bem-utca 1a. szám
alatt 20 kor. kilója. 8608

Kengere

keresztúros rövid, keveset használt, eladó.
Kapa-utca 2/3. 8390

Mesekönyvek,

Ifjúsági iratok, társasjátékok és az ösz-
szes karácsonyi zeneszámok, igen jutá-
nyos árban kapható Knieszer I. és Tárna
Arad, Dobó-utca 1. Telefon 791. 8378

Öltözék

férjhez megy és mindenféle szép mesé-
könyv, valamint egyéb karácsonyi aján-
dék, nagy választéka Deák Béla
könyvkereskedésében, Forray-u. Tele-
fon 902. 7411

Használt élelm.

összes könyvei, valamint mindenféle mesé-
és képek-könyv nagy választékban kapható
Deák Béla könyvkereskedésében,
Forray utca. Telefon 902. 7411

Használt élelm.

megvételre kerestetik. Bövebbet a kiadó-
hivatalban. 7892

Dívat hárszonnyak

dupla széles, 38 korona, szövés maró-
kók, nagyon jutányos árban kapható Ma-
rosparti Áruház, Forray-utca. 8586

Ingatlan.

Eladó szerek hátelek

az Alsó Marosparton Dr. Angel ös-
jegyző ur háza mellett, csatornázás, víz-
vezeték, villany és légszusz menten. Bö-
vebbet Fehér Zsigmondnál, Szabadság-
tér 10. Vagy telefon 215. 8576

Üzletek.

Eladó

egy jóforgalmu fűszer- és élelmiszer-üzlet
forgalmas helyen. Napi bevétel 8-600
korona. Cím a kiadóhivatalban. 8590

Különféle.

Diána térdő

január 1-én megnyílik! Gyadrólkal ren-
delkező fűrd. kezelőnk jelentkezik Ga-
si Karoly tulajdonosnál. 8598

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részesei felvételnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-
u., Barna Béla hirdetés és hirdaprodájában
Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzlet-
ben.

15243-1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A közönségnek zsírral vagy
zsírszalonnával leendő akadály-
talan ellátása érdekében a 4207-
1915. M. E. számú rendelet 5. §-a
alapján egy személynek kiszolgál-
tatható egy havi zsír vagy nyers
szalonna adagot 40 dekagramban
állapítom meg. Az említett zsira-
dék kizárólag aradi lakosok
részére lebélyezett zsírszegek
mellett árusíthatók és vásárolha-
tók.

Az egyes szegek maguk-
ban nem érvényesek, azokat az
igazolványról csak a zsirodékot
kiszolgáltató kereskedő vagy hen-
tes vághatja le. Egy család vagy
egy személy részére egyszerre
legfeljebb négy heti mennyiség
szolgáltatható ki. Minden jegy
csak ara a két hétre érvényes,
amelyre ki van állítva.

Jegyekre nem tarthat igényt
az, aki zsírral el van látva, aki
sertéshizlálásra engedélyt nyert
és sertést tényleg hizlalt, vagy
pedig az, aki hadfelszerelést fi-
zettek, beszerzési csoportok, jölelti

bizottságok, stb. által részesei
zsirellátásban.

A zsírszegek utánzása, mások-
ravaló átruházása, vagy eladása
elcserélése, valamint a jegyekkel
törtendő mindennemű visszaélés,
nemkülönbön a zsírnak vagy sza-
lonnának elcserélése tilos.

A jegyeket a zsíradékot kiszol-
gáltató hentes vagy kereskedő
gondosan megőrizni és hatósági
felhívásra azokkal elszámolni kö-
teles.

Ezen rendelkezések bármelyi-
kének be nem tartása kihágást ké-
pez s ha a cselekmény súlyosabb
büntető rendelkezés alá nem esik,
az ellene vétők az 1914. LX. t. c.
9. és 17. §-a alapján két hónapig
terjedhető elzárással és 600 koro-
nájig terjedhető pénzbüntetéssel
büntetettik.

Arad, 1917. december hó 20.

Varjassy, polgármester.

Karácsonyra!

Pentelei, Hoyer, Zatzka, Nagy
V., Közdi-Kovács, Katzné,
Tölgyesi, Romek, Reinhart
stb. stb. újabb festményei, 200-
kivül egy nagy, csodaszép Böhm Pál
festmény is érkezett

karácsonyi tárlatomra.

Céllógó új, igen eredeti karácsonyfadi-
szek. Iróasztal készletek, magyar és né-
met ifjúsági iratok, képes és meseköny-
vek, díszművek, díszlevelelapok, ima-
könyvek. Továbbá sok mindenféle aróbb
karácsonyi ajándéktárgyak u. m. zsebké-
sek, pecsétnyomók, albumok, emlékköny-
vek és naplók. Vidéki megrendéseket
pontosan intézek el. Teljes tisztelettel!

Kerpel Izsó,

Telefon 355. 6270

Viszketegséget,

sömör, ruh leggyorsabban
simulasztja a Dr. Fleisch-féle
eredeti

„BARNA ZSIR”

Kicsen szaga, nem piszki. Min-
dig eredeti peccetes Dr. Fleisch-
féle körjünk. Próbá tégely 2.30 k.,
nagy tégely 4.-k. Csak a család adag
11.-k. Kapható Aradon, Hajós
Arad gyógyszerárán, An-
drássy tér 22. 7151

Központi arany beváltó és ékszerész

(örvényileg bejegyzett cég)

Arad, József főherceg-ut 12.

Bevált aranyat

a legmagasabb napi áron. Alkalmi ék-
szerek olcsón beszerezhetők.

Karácsonyi és ujévi

ajándékok bevásárlási forrása.

Központi arany beváltó és ékszerész

(örvényileg bejegyzett cég) 7855

ARAD, József főherceg-ut 12.

sz. Lutheránus templom mellett.

Tisztelettel értesitem Aradváros és
Aradmegye n. 6. közönségét
hogy a Deák Ferenc-utca 29.
szám alatt a volt Csizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett)
megnyitottam. Kitűnő
konyha. Abonensek elfogad-
tatnak. Tisztán kezelt italok.

Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Löfkovits Rózsika.

Karácsonyi

ajándék tárgyakat.

Karácsonyi díszeket.

Cukorkát, osokoládét.

140-es árut. 8368

Nagyban és kicsinyben
beszerezhet

Gábor Miklósnál

Arad, Andrássy-tér 18. sz.

Salacz-utca-rész. Telefon 10 - 59.

Ajánlok még a régi töltésű készletemből

Magyar Pezsgő borokat,

ugymint: Louis Francois Budafoki gyári pincéből, Tran-
sylvania, vin Brut, Cremant Rose jegyűt, Palugyay-féle,
Andrény-féle Cremant Rose, Litke Casino és Cremant
Rose gyarmánvokat. Mindenféle régi Crém Likőröket, Cognac
és Rum féleket. Teát, vegyes gyümölcszeteket, Jams
és fűszerek konzerveket.

E hó 23-án friss Tiszai Halak érkeznek.
Előjegyeztenni már lehet a halra most.

DÜRR GUSZTÁV

fűszer, pezsgőbor, konzerv és hal-árak kereskedése

ARADON, a városházzal szemben.

8406